

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO
ĮSTATYMO NR. XI-1807 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
OFICIALIOSIOS STATISTIKOS IR VALSTYBĖS DUOMENŲ VALDYSENOS ĮSTATYMO NR. I-
270 5 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
KIBERNETINIO SAUGUMO ĮSTATYMO NR. XII-1428 1, 2, 5, 6, 8 IR 12 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO VII SKYRIUMI ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 13 IR
15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 1, 3, 4, 5, 6, 18, 22, 30, 39, 43²,
43³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 7 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO NR. XIV-1077 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 13 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos raštas 2023-03-03 Nr. S-2023-920	
Dėl VIIIVĮ projekto:	
1.1. 2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ 1 dalyje pateikiamoje duomenų sąvokos apibrėžtyje („ Duomenys – <i>informacijos, dokumentų</i> ir (ar) jų kopijų skaitmeninė išraiška, <i>įskaitant garso, vaizdo arba garso ir vaizdo įrašus</i> , tinkama saugoti, perduoti, interpretuoti ir apdoroti informacinių technologijų priemonėmis.“) ir 28 dalyje pateikiamoje skaitmeninimo sąvokos apibrėžtyje („ Skaitmeninimas – veiklos duomenų, įskaitant <i>informaciją, dokumentus</i> ir (ar) jų kopijas, perkėlimas į elektroninę erdvę, siekiant juos tvarkyti informacinių technologijų priemonėmis.“), vartojant informacijos, dokumentų sąvokas, reikėtų atsižvelgti į Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje pateiktą dokumento sąvokos apibrėžtį („ Dokumentas – Lietuvos Respublikoje ar užsienio valstybėje įsteigto juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų padalinio (toliau – juridinis asmuo) ar fizinio asmens veiklos procese <i>užfiksuota informacija, nepaisant jos pateikimo būdo, formos ir laikmenos</i> .“) bei kitas sąvokas ir jų apibrėžtis suderinti.	Neatsižvelgta. Sąvokų „duomenys“ ir „skaitmeninimas“ apibrėžtyse vartojamų formuluočių turinys atitinka teisės aktuose apibrėžtas sąvokas: sąvoka „informacija“ suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme, o sąvoka „dokumentas“ suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme.
Dėl KSĮ projekto:	
2.2. 3 straipsnyje teikiamą Kibernetinio saugumo įstatymo 5 straipsnio naują punktą siūlome išdėstyti taip: „7) tvirtina subjektams, valdantiems ir (arba) tvarkantiems valstybės informacinius išteklius, taikomų elektroninės informacijos saugos reikalavimų ir kibernetinio saugumo reikalavimų (toliau – elektroninės informacijos saugos reikalavimai) aprašą ir saugos dokumentų turinio gaires;“.	Atsižvelgta iš dalies. Paaiškiname, kad Kibernetinio saugumo įstatymas keičiamas tik ta apimtimi, kiek tai yra neatsiejamai susiję su valstybės informacinių išteklių valdymo ir kibernetinio saugumo teisinio reguliavimo nuostatų atskyrimu bei jų perkėlimu iš vieno įstatymo į kitą. Todėl KSĮ projektu nesiekama pilnai konsoliduoti kibernetinio saugumo teisės aktų, nes tai Krašto apsaugos, o ne Ekonomikos ir inovacijų ministerijos kompetencijos sritis.
2.3. 5 straipsnyje keičiamą Kibernetinio saugumo įstatymo 8 straipsnį siūlome papildyti nauju punktu dėl saugos įgaliotinių mokymų: „ Periodiškai organizuoja saugos įgaliotinių mokymą elektroninės informacijos saugos ir kibernetinio saugumo klausimais. Saugos	Neatsižvelgta. Paaiškiname, kad Kibernetinio saugumo įstatymas keičiamas tik ta apimtimi, kiek tai yra neatsiejamai

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>įgaliotiniai įvairiais būdais yra informuojami apie elektroninės informacijos saugos ir kibernetinio saugumo problemas.“.</p>	<p>susiję su valstybės informacinių išteklių valdymo ir kibernetinio saugumo teisinio reguliavimo nuostatų atskyrimu bei jų perkėlimu iš vieno įstatymo į kitą. Todėl KSI projektu nesiekama pilnai konsoliduoti kibernetinio saugumo teisės aktų ar nustatyti naujų funkcijų, nes tai Krašto apsaugos, o ne Ekonomikos ir inovacijų ministerijos kompetencijos sritis.</p>
<p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos raštas 2023-03-08 Nr. D8(E)-1343</p>	
<p>2. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad Projektu siekiama paskatinti valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas racionaliau naudoti informacinėse sistemose tvarkomus duomenis, tačiau matome įžvalgas, kad problemos dėl vieningų erdvių duomenų naudojimo ir dubliavimo, kurių pagrindu nustatomi ir tvarkomi registrų objektai ir informacinių duomenys, nebus pilnai išsprendžiamos. Stambaus ir smulkaus mastelio erdviniai duomenys labai svarbūs daugeliui sričių (aplinkosaugai, teritorijų planavimui, urbanistikai ir architektūrai, statybai ir jos priežiūrai; nekilnojamojo turto kadastrui; turto valdymui; nacionaliniam ir visuomenės saugumui, karybai; regioninei plėtrai ir savivaldai; infrastruktūros valdymui ir plėtrai; žemės ūkiui), tačiau nėra pakankamos teisinės bazės, kuri vienareikšmiškai apibrėžtų, kad valstybės turto apskaitai, teritorijoms planuoti, statyboms ir kitoms išvardytoms sritims turi būti naudojama erdvinė informacija iš konkrečių valstybės registrų.</p> <p>Aplinkos ministerijai nuo 2023 m. sausio 4 d. perėmus politikos formavimo funkcijas (įskaitant ir susijusių registrų / kadastrų, informacinių sistemų valdymą) žemės reformos, žemėtvarkos, nekilnojamojo turto kadastro, žemės naudojimo valstybinės kontrolės, geodezijos, kartografijos, erdvių duomenų rinkinių tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse, matoma, kad dabartinis teisinis reglamentavimas Georeferencinio pagrindo kadastro ir Savivaldybės erdvių duomenų rinkinių naudojimo imtyje šios problemos neišsprendė, o sukurti ir kuriami valstybiniai erdvių duomenų rinkiniai, kurie turėtų būti naudojami kaip pagrindas kitiems duomenims kurti, iš dalies dubliuoja kitus erdvių duomenų rinkinius.</p> <p>Siekiant užtikrinti tinkamą ir racionalų valstybinių informacinių išteklių naudojimą, siūlome:</p> <p>Projekto 9 straipsnio 1 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„1) pagrindiniai registrai – kurių objektai yra gyventojai, juridiniai asmenys, adresai, nekilnojamasis turtas, daiktinės teisės į nekilnojamąjį turtą ir teisės aktai, smulkaus mastelio erdviniai objektai, stambaus mastelio erdviniai objektai;“.</p> <p>Projekto 28 straipsnio 1 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„1. Registrų informacinėse sistemose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose naudojami pagrindinių registrų objektai.“</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus, prašome organizuoti tarpinstitucinį pasitarimą šiems klausimams aptarti, įtraukiant suinteresuotą instituciją, tame tarpe ir Aplinkos ministerijos, atstovus.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgiant į pastabą patikslinta VIIVĮ projekto 1 str. 3 d. VIIVĮ projekto 22 str. 6 d. nustatyta, kad pagrindinių registrų kūrimas, pertvarkymas, likvidavimas bei kitos su tuo susijusios nuostatos gali būti nustatomos atskiruose Lietuvos Respublikos įstatymuose. Smulkaus mastelio erdviniai objektai registruojami Georeferencinio pagrindo kadastre, kuris nėra sukurtas atskiru įstatymu, todėl jo objektai negali būti priskirti pagrindinių registrų objektams. Savivaldybės erdvių duomenų rinkinys, kurį sudaro stambaus mastelio erdviniai duomenys, tvarkomas Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje (ne registre), tad ir šie objektai nepriskirtini pagrindinių registrų objektams.</p> <p>Priėmus naują įstatymą ir parengus šį įstatymą įgyvendinančius teisės aktus bus organizuojami mokymai visiems suinteresuotiems subjektams, siekiant išaiškinti naują redakciją išdėstyto VIIVĮ nuostatų taikymo ypatumus bei atsakyti į papildomus klausimus.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos raštas 2023-03-15 Nr. 6K-23/1647	
<p>2. Projekto 1 straipsnyje numatyta, kad įstatymas nustato valstybės informacinių išteklių [...] kūrimą, naudojimą, priežiūrą, tobulinimą, plėtrą, planavimą. Tuo tarpu Projekto nuostatos, taikytinos registrams (25 straipsnis), reglamentuoja jų kūrimą, pertvarkymą ir likvidavimą, o Projekto nuostatos, taikytinos informacinėms sistemoms (26-27 straipsniai), nustato jų steigimo, kūrimo, atnaujinimo, pertvarkymo ir likvidavimo reikalavimus. Projekto 13 straipsnio 2 dalies 9 punkte ir 26 straipsnio 10 dalyje be informacinių sistemų kūrimo minimas ir informacinių sistemų diegimas.</p> <p>Siekiant Projekte reglamentuojamų nuostatų sistemiškumo ir vienodo aiškinimo, tikslinga suvienodinti reguliuojamas valstybės informacinių išteklių sritis visose projekto nuostatose laikantis Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinta teisėkūros aiškumo principą, kuris reiškia, kad teisinis reguliavimas turi būti nuoseklus, tikslus, aiškus. Taip pat svarstyti galimybę Projekte apibrėžti reguliuojamų valstybės informacinių išteklių sričių sąvokas.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Sistemiškai patikslintos ir pakeistos visos minėtų VIIIVĮ straipsnių nuostatos. Keičiama registro samprata, todėl skiriasi ir atitinkamos nuostatos, taikytinos registrams ir informacinėms sistemoms. 2 str. 30 d. pateikiama nauja registro sąvoka. Įvertinant tai, kad VII sudaro ne tik registrų, valstybės ir vidaus administravimo informacinės sistemos, bet ir IT priemonės bei IT platformos, akivaizdu, kad skiriasi ir kiekvienai šių rūšių nustatytas teisinis reguliavimas.</p>
<p>3. Atsižvelgus į tai, kad įstatymai nustato reguliuojamų santykių reikalavimus, sąlygas ir taisykles, siūlytume svarstyti galimybę nustatyti esminius valstybės informacinių išteklių licencijavimo reikalavimus ir sąlygas, ypač kiek tai susiję su centralizuotu informacinių technologijų paslaugų teikimu.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Valstybės informacinių išteklių licencijavimo reikalavimams ir sąlygoms papildomai reglamentuoti nebelieka poreikio, įvertinant tai, kad dabar VIIIVĮ projekto ketvirtojo ir šeštojo skirsnių nuostatos detalai nustato bendrai naudojamus VII, IT sprendinius ir platformas, taip pat centralizuotai viešojo sektoriaus institucijoms teikiamų IT paslaugų modelį.</p>
<p>5. Projekto 24 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės informacinius išteklius sudarančių duomenų valdysena yra įgyvendinama, duomenys valdomi ir tvarkomi vadovaujantis nustatytais principais ir vienas iš jų – teisingumo principas (5 punktas). Principas reiškia, kad informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys yra teisingi tol, kol nenuginčyti ir nepatikslinti Lietuvos Respublikos įstatymų, tiesiogiai taikomų Europos Sąjungos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Pastebime, kad ši nuostata taikytina ir Juridinių asmenų registrui (toliau – JAR) teikiamoms pelno siekiančių ir pelno nesiekiančių subjektų, išskyrus viešojo sektoriaus subjektus, metinėms finansinėms ataskaitoms, auditoriaus išvada tiek pagal Projekto nuostatas, tiek pagal galiojančio Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 15 straipsnio 5 dalį. Vadovaujantis Finansinių ataskaitų audito įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis gali būti tikrinama atlikto finansinių ataskaitų audito kokybė ir tokiu atveju gali būti nustatoma, kad auditoriaus išvada neatitinka įstatymo, Audito reglamento nuostatų. Vadovaujantis Įmonių atskaitomybės, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų, Asociacijų įstatymų nuostatomis Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) atlieka JAR viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėseną, kurios metu gali nustatyti, kad finansinės ataskaitos turi trūkumų. Šiuo metu rengiami Įstatymo, Įmonių atskaitomybės, Viešųjų įstaigų, Labdaros ir paramos fondų, Asociacijų įstatymų keitimo projektai, kuriais bus nustatyta, jog Tarnyba, atlikdama jai pavestas kontrolės funkcijas ir nustačiusi</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>VIIIVĮ nustatomi bendri duomenų valdysenos, valdymo ir tvarkymo principai ir nėra reglamentuojamas kažkurio atskiro registro duomenų tvarkymas.</p> <p>Pastebėjimai dėl konkretaus registro duomenų tvarkymo ar papildomų rekvizitų (pvz. požymio apie finansinės ataskaitos teisingumą ar jos trūkumus) poreikio turėtų būti teikiami JAR valdytojui – Teisingumo ministerijai.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>finansinių ataskaitų, auditoriaus išvados kokybės trūkumų, JAR tvarkytojui pateikia dokumentą, kurio pagrindu JAR tvarkytojas galės skelbti žymą, jog atitinkamos finansinės ataskaitos turi trūkumų, auditoriaus išvada neatitinka Įstatymo, Audito reglamento reikalavimų. Atsižvelgiant į išdėstyta svarstyti Projektą 24 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyto teisingumo principo pavadinimo ir apibrėžties tinkamumas – gal labiau būti tinkama duomenis laikyti tikrais, teisėtais (legitimiais). Pastebime, kad šis principas yra labai svarbus siekiant finansinių ataskaitų naudojimo (ir teikimo) tikslą per JAR tvarkytoją – vieno langelio principo laikymosi. Finansų ministerijos atliktos ir 2022 m. gruodžio 15 d. interneto svetainėje paskelbtos „Finansinių ataskaitų neteikimo ir kokybės problematikos analizės apžvalgos“ duomenimis, apie 35 procentus subjektų neteikia JAR tvarkytojui finansinių ataskaitų, apie 60 procentų metinių finansinių ataskaitų vartotojai gauna ne iš JAR. Praktikoje nereta situacija, kai JAR tvarkytojui pateikiamos finansinės ataskaitos su vienokiais duomenimis, o finansinių ataskaitų prašančiai institucijai – finansinės ataskaitos su kitokiais duomenimis, kurie leistų priimti palankesnę subjektui sprendimą. Todėl tinkamas ir aiškus teisingumo principo apibrėžimas glaudžiai susijęs su vieno langelio principo taikymo užtikrinimu.</p>	
<p>6. Projekto 38 straipsnio 2 dalyje paminėta galimybė duomenų tvarkytojui ir informacinės sistemos tvarkytojui sumažinti sąnaudas mokėtina pelno įmokos suma (kai duomenų tvarkytojas ar informacinės sistemos tvarkytojas pagal teisinę formą gali siekti pelno). Atkreipiame dėmesį, kad pelno įmokas moka tik valstybės įmonės, todėl svarstyti kartu su Projektu teikiamo Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo atitinkamų pakeitimų tikslingumas, įvertinus Projektą įsigaliojimo datą ir tai, kad EIM 2022 metais yra teikusi derinti (ir pagal Finansų ministerijos turimą informaciją planuoja Seimo pavasario sesijoje pateikti svarstyti) Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, siekiant nuo 2024 metų panaikinti valstybės ir savivaldybės įmonių teisinės formos reguliavimą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. EIM, nors ir buvo pateikusi derinti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, kuriuo buvo siekiama nuo 2024 metų atsisakyti valstybės ir savivaldybės įmonės teisinės formos, tačiau galutinio sprendimo šiuo klausimu nėra priimta. Todėl kartu su VIIIVĮ projektu teikiamo Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo atitinkami pakeitimai yra tikslingi ir reikalingi, siekiant padėti valstybės įmonėms išsispręsti VII turto apskaitos klausimus.</p>
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos raštas 2023-03-28 Nr. 2-1219	
Dėl VIIIVĮ projekto:	
<p>2. Įstatymo projekto IV skirsnis numato nuostatas, susijusias su informacinių technologijų platformomis. Įstatymo projekto 41 straipsnio 1 dalis numato, kad informacinių technologijų platforma teikiama ir naudojama kaip IT paslauga. To paties straipsnio 2 dalis numato, kad per informacinių technologijų platformas subjektams centralizuotai teikiamos tokių grupių IT paslaugos <...>. Įstatymo projekte trūksta aiškumo, ar informacinių technologijų platforma yra teikiama ir naudojama tik kaip centralizuotai teikiama IT paslauga, ar galimi abu variantai, ir kas yra atsakingas už informacinių technologijų platformą, jos valdymą, tinkamų saugumo priemonių įgyvendinimą, priežiūrą, atsižvelgiant į Įstatymo projekto 44 ir 47 straipsnius, nes kito subjekto, kuris būtų atsakingas už informacinių technologijų platformą bendrai Įstatymo projekte nėra nurodyta. Atsižvelgiant į tai, siūlome detalizuoti ar informacinių technologijų platforma yra teikiama ir naudojama kaip IT paslauga ar</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patikslintos VIIIVĮ projekto nuostatos. Paaiškiname, kad pagal VIIIVĮ projekto nuostatas informacinių technologijų platforma gali būti teikiama ir naudojama kaip IT paslauga ir kaip centralizuotai teikiama IT paslauga, (galimi abu variantai). Už IT platformą, jos valdymą, priežiūrą, tinkamų saugumo priemonių įgyvendinimą yra atsakingas ją valdantis subjektas.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
centralizuotai teikiama IT paslauga, ar galimi abu variantai, ir kas yra atsakingas už informacinių technologijų platformą, jos valdymą, priežiūrą, tinkamų saugumo priemonių įgyvendinimą.	
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos raštas 2023-03-16 Nr. 12-01-447	
Dėl VIIIVĮ projekto:	
<p>2.1.2. 4 dalyje nurodžius, kad išimtis bus taikoma tvarkant įslaptintą informaciją, kyla klausimų, ar išimtį taikančios institucijos turės nustatyti registrų steigimo ir įteisinimo reglamentavimą, analogišką Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 820 reglamentavimui, taip pat neaišku, ar šios institucijos turės teisę nustatyti registrų steigimo tvarką. Siekiant tiksliau atskleisti tikslą, siūloma papildyti VIIIVĮ projekto 1 straipsnio 4 dalį nuorodomis į kitus teisės aktus, kuriais vadovaujantis turėtų būti tvarkomi į išimtį patenkantys valstybės informaciniai ištekliai. Siūlytina svarstyti ir alternatyvą – išimtyje daryti išimtį registrams, kad jie ir toliau liktų Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos kompetencijos srityje, bet numatyti, kad įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų atveju tik registrų nuostatai rengiami Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 881 nustatyta tvarka.</p>	<p>Neatsižvelgta. Atkreipiamė dėmesį, kad vadovaudamasi Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 820 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo įgyvendinimo“ 1.8 papunkčiu Vyriausybė yra patvirtinusi įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės (toliau - Taisyklės). Jose yra nustatyta atskira įslaptintos informacijos ryšių ir informacinių sistemų (toliau – IIRIS), kuriose apdorojama ir (arba) kuriomis perduodama LR įslaptinta informacija, LR perduota užsienio valstybių, ES ir tarptautinių organizacijų įslaptinta informacija, steigimo, kūrimo, įteisinimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarka, todėl siekiant aiškumo ir norint išvengti taikymo problemų nepritariame KAM siūlymui nustatyti dvigubus IS, kuriose tvarkoma įslaptinta informacija, steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo reikalavimus.</p>
<p>2.2.2. 3 dalyje sąvoka <i>duomenų gavėjas</i> apibrėžiama kaip iš esmės bet kuris asmuo, gaunantis informacinėje sistemoje tvarkomus duomenis. Pažymėtina, kad tvarkant informacinę sistemą (ar joje esančius duomenis) taip pat gali būti gaunami joje tvarkomi duomenys, o tai reiškia, kad duomenų gavėju būtų laikomas ir informacinės sistemos tvarkytojas bei duomenų tvarkytojas (toliau kartu – tvarkytojai). Pažymėtina, kad aprašant informacinės sistemos nuostatus duomenų gavėjams ir tvarkytojams numatomos skirtingos teisės ir pareigos, todėl svarstyti, ar sąvoka <i>duomenų gavėjas</i> neturėtų būti aiškiai atskirta nuo sąvokų <i>informacinės sistemos tvarkytojas</i> ir <i>duomenų tvarkytojas</i>. Iš esmės analogiška situacija susidaro ir su VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 4 dalyje apibrėžiama sąvoka <i>duomenų teikėjas</i>.</p> <p>Taip pat, siekiant aiškumo ir teisės aktų suderinamumo, siūloma suderinti VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 3 dalyje pateiktą sąvoką <i>duomenų gavėjas</i> su duomenų gavėjo sąvoka, pateikta 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, toliau – Reglamentas (ES)</p>	<p>Neatsižvelgta. Pažymėtina, VIIIVĮ projekto 2 str. yra pakankamai aiškiai apibrėžtos ir atskirtos duomenų teikėjo, duomenų gavėjo, duomenų tvarkytojo ir informacinės sistemos tvarkytojo sąvokos, todėl jų apibrėžtis nebus keičiama, nebent KAM papildomai pateiktų konkrečius argumentuotus siūlymus dėl jų tikslinimo.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
2016/679) 4 straipsnio 9 punkte (atkreipiamas dėmesys, kad pagal šią sąvoką duomenų gavėjas yra fizinis arba juridinis asmuo).	
2.2.3. 8 dalyje pateiktos sąvokos <i>duomenų valdytojas</i> apibrėžime nurodoma, kad duomenų valdytojas nustato duomenų tvarkymo informacinėje sistemoje tvarką. Šiuo požiūriu ši sąvoka nesuderinta su Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 7 punkte pateikta analogiška sąvoka (pagal šį apibrėžimą duomenų valdytojas nustato tikslus ir priemones, tačiau jam nekeliamas tvarkos nustatymo reikalavimas). Pažymėtina, kad VIIIVį projekto 30 straipsnio 3 dalyje nustatyta minėtų teisės aktų sąvokos <i>duomenų valdytojas</i> sąsaja, todėl sąvokos skirtinguose teisės aktuose turi būti suderintos. Pastaroji pastaba galioja ir VIIIVį projekto sąvokai <i>duomenų tvarkytojas</i> .	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad VIIIVį nustatytų sąvokų apibrėžtis nebūtinai turi sutapti su Reglamento (ES) 2016/679 nustatytomis sąvokomis ir teisiniu požiūriu tai yra normali praktika, kai skirtingi įstatymai savo turinio prasme tas pačias sąvokas apibrėžia skirtingai. Priešingu atveju, susidarytų situacija, kai atskirų sričių įstatymų nuostatų apskritai nebūtų įmanoma pritaikyti praktikoje, bandant pritaikyti jų teisinio reguliavimo turiniui netinkančias sąvokas.
2.2.4. 16 dalyje apibrėžiama <i>informacinių technologijų paslaugos</i> sąvoka struktūriškai suformuluota taip, kad jos reikšmė atskleidžiama kaip tam tikra <i>juridinio asmens ar jo struktūrinio padalinio</i> veikla, įgalinanti <i>juridiniam asmeniui</i> vykdyti tam tikrus veiksmus. Pažymėtina, kad įprastai žodis <i>paslauga</i> reiškia vieno subjekto veiksmus, atliekamus kitam subjektui, tačiau sąvokos <i>informacinių technologijų paslauga</i> apibrėžtis suponuoja, kad <i>juridinis asmuo</i> savo veiksmais įgalins pats save atlikti tam tikrus veiksmus, o tai neatitinka žodžio <i>paslauga</i> reikšmės. Siūlytina tikslinti sąvokos <i>informacinių technologijų paslaugos</i> apibrėžtį.	Neatsižvelgta. Pereinant nuo IT funkcijų vykdymo prie IT paslaugų teikimo modelio, lieka dalis institucijų, kurios dėl objektyvių priežasčių nedalyvauja valstybės IT konsolidavimo procesuose ir (ar) turi savo IT valdymo administracijos padalinius, kurie patys šias paslaugas teikia institucijos lygmeniu, todėl dėl objektyvių priežasčių neįmanoma kitaip suformuluoti IT paslaugos apibrėžimo.
2.3. 10 straipsnio 2 punkte, 26 straipsnio 4 dalyje, 27 straipsnio 4 dalyje, 40 straipsnio 1 dalyje, 41 straipsnio 2 dalyje, 42 straipsnio 2 dalyje vartojama neapibrėžta sąvoka <i>bendrosios informacinės sistemos</i> . Atsižvelgiant į tai, kad bendrosios informacinės sistemos VIIIVį projekte yra išskiriamos iš kitų informacinių sistemų, joms yra nustatomi specialieji reikalavimai, siūlytina aiškiai apibrėžti ir bendrąsias informacines sistemas.	Atsižvelgta iš dalies. Įvertinant tai, kad “bendroji informacinė sistema” yra tik tam tikra informacinių sistemų rūšis (kaip ir registro informacinė sistema, valstybės informacinė sistema ir pan.), būtų netikslinga išskirti ir atskirai apibrėžti šią sąvoką. Tuo pačiu pažymėtina, kad šios formuluotės turinys yra papildomai patikslintas VIIIVį projekto 9 str. 2 d.
2.4. 12 straipsnio „Valstybės informacinių išteklių valdymo politikos formavimas“ 1 dalyje nurodomos valstybės informacinių išteklių politiką formuojančios institucijos, tačiau nenurodoma institucija, formuojanti politiką valstybės informacinių išteklių saugos srityje. Vadovaujantis VIIIVį projekto 21 straipsnio 2 punktu, nustatomas kibernetinio saugumo užtikrinimo principas, reiškiantis, kad „kibernetinio saugumo reikalavimų įgyvendinimas yra neatskiriama duomenų ir informacinių sistemų gyvavimo ciklo dalis“, todėl manome, kad VIIIVį projekte turėtų būti numatoma valstybės informacinių išteklių saugos politiką formuojanti institucija. Nenumačius valstybės informacinių išteklių saugos politiką formuojančios institucijos, įstatymo reguliavimas būtų nenuoseklus, nes būtų praleidžiama viena iš esminių valstybės informacinių	Atsižvelgta iš dalies. Sistemiškai patikslintos VIIIVį ir KSI projektų nuostatos. Įvertinant minėtas pataisas, akivaizdu, kad Krašto apsaugos ministerija bendrai formuos kibernetinio saugumo, elektroninės informacijos ir valstybės informacinių išteklių saugos politiką pagal KSI, todėl dirbtinai atskirti šios politikos formavimo srities sudedamąją dalį ir ją kartu su VII saugos politiką formuojančia kita ministerija

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
išteklių politikos dalių. Atsižvelgiant į tai, VIIIVĮ projekto 12 straipsnį siūlytina papildyti valstybės informacinių išteklių politiką formuojančia institucija – Krašto apsaugos ministerija.	apibrėžti VIIIVĮ būtų netikslinga. Be to, pažymėtina, kad toks valstybės kibernetinio saugumo ir saugos politikos srities išskaidymas į atskiras sudedamąsias dalis ir tuo pačiu priskyrimas kelių ministrų valdymo sritims prieštarautų Vyriausybės įstatymo 26 str. 1 d. nuostatomis.
2.9. 29 straipsnio „Duomenų valdytojo ir tvarkytojo, informacinių sistemų valdytojo ir tvarkytojo skyrimas“ 5 dalyje numatoma, kad „duomenų valdytojas gali būti skiriamas ir duomenų tvarkytoju“. Pagal Reglamento (ES) 2016/679 nuostatas asmens duomenų valdytojas yra būtent valdytojas ir jis tuo pat metu negali būti asmens duomenų tvarkytoju, t. y. asmens duomenų valdytojas duomenis tvarko kaip asmens duomenų valdytojas, o ne kaip asmens duomenų tvarkytojas. Dėl VIIIVĮ projekto ir Reglamento (ES) 2016/679 sąvokų nesuderinamumo gali kilti neaiškumų įgyvendinant minėtus teisės aktus.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad nesiekama VIIIVĮ projekte visų vartojamų sąvokų suvienodinti pagal Reglamento (ES) 2016/679 reikalavimus, nes „duomenų valdytojo“ ir „duomenų tvarkytojo“ sąvokos nebūtinai turi sutapti jo sąvokomis, o tuo labiau nustatyti tas pačias minėtų subjektų skyrimo sąlygas. Įvertinat tai, logiška, jog turi skirtis ir abiejų teisės aktų teisinio reguliavimo turinys ir taikymo sritys, įskaitant sąvokas. Be kita ko, šios ir kitų KAM dėl VIIIVĮ sąvokų pateiktų pastabų kontekste pažymėtina, visų sąvokų turinys yra suderintas su VDAI, kuri pastabų šiuo teisinio reguliavimo klausimu nepateikė (žr. VDAI pateiktą išvadą).
2.12. 30 straipsnio „Duomenų valdytojo ir tvarkytojo teisės ir pareigos“ 5 dalies 8 punkte duomenų tvarkytojas imperatyviai įpareigojamas sudaryti informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų teikimo sutartis su duomenų gavėjais. Atkreiptinas dėmesys, kad VIIIVĮ projekto 32 straipsnio 4 dalyje duomenų teikimas pagal duomenų gavėjų prašymus ir duomenų teikimas pagal duomenų teikimo sutartį numatomi kaip skirtingi savarankiški atvejai. Atsižvelgiant į tai, tampa neaišku, ar vadovaujantis 30 straipsnio 5 dalies 8 punktu duomenų teikimo sutarties sudarymas yra būtinas visais atvejais (net ir duomenis teikiant pagal duomenų gavėjo prašymą), ar tik tada, kai duomenys teikiami pagal duomenų teikimo sutartį.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad duomenų teikimas pagal sutartis yra tik vienas iš būdų, kurie nustatyti VIIIVĮ projekto 28 str. 4 d., todėl duomenų tvarkytojo pareiga sudaryti sutartį atsiranda tik tuo atveju, jeigu yra pasirenkamas duomenų teikimas pagal sutartis. Atitinkamai sistemškai patikslintos VIIIVĮ 26 str. 4 d. 6 p. nuostatos.
2.13. 32 straipsnio „Informacinės sistemos duomenų teikimas ir naudojimas“ 4 dalies 3 punktas turėtų būti tikslinamas ir kalbama ne apie <i>automatizuotas duomenų teikimo sutartis</i> , bet apie <i>automatizuoto duomenų teikimo sutartis</i> .	Neatsižvelgta. VIIIVĮ siekis yra automatizuoti ne duomenų teikimą, o pačių duomenų teikimo sutarčių sudarymo procesą, t. y. perkelti jį į elektroninę erdvę.
Dėl KSI projekto:	
1. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnyje nauja redakcija išdėstytas Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas (toliau – VIIIVĮ projektas) siūlo iš esmės naują valstybės informacinių išteklių valdymo modelį. VIIIVĮ projekto 2 straipsnyje keičiama <i>valstybės informacinių išteklių</i> sąvoka, todėl atsiranda daug naujų reguliuojamų objektų (duomenų valdysena, duomenų valdytojas, jų tvarkytojas, informacinių sistemų rūšys, valstybės	Neatsižvelgta. Paaiškiname, kad nepaisant siekio teisinio reguliavimo nuostatas, susijusias su kibernetiniu saugumu ir sauga, pilnai perkelti iš VIIIVĮ į KSI, dalis nukreipiančių į KSI nuostatų, analogiškai kaip ir BDAR ar kitų įstatymų atveju, vis tiek

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>valdomi elektroninių ryšių tinklai, informacinių technologijų architektūra, jos infrastruktūra, informacinių technologijų platforma, informacinių technologijų paslauga, šių paslaugų tiekėjas, paslaugų valdymas ir kt.), kuriems reikia nustatyti valdymo ir tvarkymo reikalavimus. VIIVĮ projekte didinamas juridinių asmenų, kurie nėra valstybės institucija ar įstaiga, vaidmuo, nustatoma bendrai naudojamų valstybės skaitmeninių sprendimų ir informacinių technologijų platformų naudojimo ir elektroninių paslaugų teikimo, centralizuoto ir individualaus informacinių technologijų paslaugų teikimo tvarka. Kompleksiškai vertindami siūlymą atskirti naują valstybės informacinių išteklių valdymą nuo valstybės informacinių išteklių saugos, kai pastarosios nuostatos tik mechanškai perkeliama į KSĮ projektą, tokiu siūlymui nepritariame ir šiuo metu siūlome pasirinkti geresnę teisinio reguliavimo alternatyvą palikti valstybės informacinių išteklių saugos nuostatas VIIVĮ projekte dėl šių priežasčių:</p> <p>1.1. Nepaisant siekio teisinio reguliavimo nuostatas, susijusias su kibernetiniu saugumu, perkelti iš Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo į specialųjį kibernetinio saugumo sritį reguliuojantį Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymą, neišvengiamai tam tikros teisinio reguliavimo nuostatos, patenkančios į Krašto apsaugos ministerijos kompetencijos sritį, išlieka VIIVĮ projekte (pvz.: 2 straipsnio 21 sąvoka, 20 straipsnis, 31 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktai, 43 straipsnio 2 dalies 2 punktas, 45 straipsnis, 47 straipsnio 7 dalies 4 punktas ir pan.), todėl šiame etape nesudaromos sąlygos sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą kibernetinio saugumo teisės sistemą.</p>	<p>lieka VIIVĮ. Manome, kad tai normali teisinė praktika, kuri nesukels nei VIIVĮ, nei KSĮ taikymo problemų, o tuo labiau neturės neigiamo poveikio kibernetinio saugumo valdymo sistemai ir nesukurs dirbtinių kliūčių į nacionalinę teisės sistemą perkelti 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2555 dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 ir Direktyva (ES) 2018/1972 ir panaikinama Direktyva (ES) 2016/1148 (toliau – TIS2 direktyva). Priešingu atveju, TIS2 direktyvos nuostatos turėtų būti perkeltos ir į VIIVĮ.</p>
<p>1.2. Siūlomas KSĮ projektas didele dalimi atkartoja Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatas, kurios, iš esmės jų nepritaikant naujam valstybės informacinių išteklių valdymui ir valdymo modeliui, išbalansuoja egzistuojančią kibernetinio saugumo valdymo sistemą. Atkreipiame dėmesį, kad kibernetinio saugumo modelio taikymo apimtis yra didesnė nei valstybės informacinių išteklių kibernetinio saugumo reglamentavimas, jis taikomas įvairių vidaus rinkos segmentų subjektams: ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojams ir tvarkytojams, viešųjų elektroninių ryšių tinklų, viešųjų elektroninių ryšių paslaugų, elektroninės informacijos prieglobos paslaugų ir skaitmeninių paslaugų tiekėjams. Kibernetinio saugumo modelis yra jautrus bet kokiems pokyčiams, todėl dirbtinis architektūrinių, organizacinių ir technologinių nuostatų perkėlimas turės neigiamą poveikį bendrai kibernetinio saugumo valdymo sistemai, kurią reikės dirbtinai konstruoti vieneriems metams, kol į nacionalinę teisės sistemą bus perkelta 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2555 dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 ir Direktyva (ES) 2018/1972 ir panaikinama Direktyva (ES) 2016/1148 (toliau – TIS2 direktyva), kurioje numatyti žymiai didesni kibernetinio saugumo srities pokyčiai.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siekiant aiškumo patikslintos KSĮ projekto nuostatos. Pažymėtina, kad šiame etape keičiant VIIVĮ kartu yra keičiamas KSĮ tik ta apimtimi, kiek tai yra neišvengiamai susiję su VII ir kibernetinio saugumo bei saugos teisinio reguliavimo nuostatų atskyrimu, perkeliame jas iš vieno įstatymo į kitą. Įvertinant tai, KSĮ projekto apimtimi siekiama išspręsti tik esamas kibernetinio saugumo ir saugos nuostatų taikymo problemas. Tolesnis kibernetinio saugumo ir saugos teisės aktų konsolidavimas bus atliekamas jau ne Ekonomikos ir inovacijų, o Krašto apsaugos ministerijos. Šiuo KSĮ projektu tam sudaromos teisinės prielaidos, kaip ir paprastesniam TIS2 direktyvos nuostatų perkėlimui, t. y. iš karto į vieną, o ne kelis įstatymus</p>
<p>1.4. VIIVĮ projekto 40 straipsnio „Bendrai naudojami valstybės skaitmeniniai sprendimai“ 2 dalies 3 punkte numatyta galimybė centralizuotai naudotis informacinių technologijų priemonėmis. Pagal KSĮ projekto 24 straipsnio „Saugusis tinklas“ 5 dalies 6 punktą techninės bendradarbiavimo priemonės (kurios pagal VIIVĮ projekto</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pažymime, kad sistemiskai iš VIIVĮ perkeliame teisinio reguliavimo nuostatas, susijusias su kibernetiniu saugumu ir sauga yra</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>2 straipsnio 16 dalį yra laikomos informacinių technologijų paslaugomis) jau yra teikiamos Kertinio valstybės telekomunikacijų centro, kaip VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 18 dalyje apibrėžto informacinių technologijų paslaugų teikėjo. Skirtinguose teisės aktuose iš vienos pusės reglamentuojamas tos pačios paskirties informacinių technologijų priemonių naudojimas, kita vertus, skiriasi subjektų, kurie galės naudotis šiomis priemonėmis, apibė (VIIIVĮ projekto 1 straipsnio 6 dalyje nėra įtrauktos savivaldybių įstaigos ir įmonės).</p> <p>Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, matydami TIS2 direktyvoje planuojamus didelės apimties kibernetinio saugumo srities nuostatų keitimo darbus ir siekdami išvengti ydingos praktikos nuolat keisti kibernetinio saugumo srities teisės aktus, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintais efektyvumo ir sistemiškumo principais, siūlome nuostatas, susijusias su kibernetiniu saugumu, iš esmės jų nekeičiant, iš KSĮ projekto grąžinti į VIIIVĮ projektą, tolesnį perkėlimą vykdant etapais. Nematome kliūčių, kad naujojo valstybės informacinių išteklių valdysenos ir valdymo modelio reglamentavimas prasidėtų anksčiau nei kibernetinio saugumo modelio pakeitimų diegimas. Galimas valstybės informacinių išteklių saugumo nuostatų grąžinimo į VIIIVĮ projektą pavyzdys darbo tvarka perduotas projekto rengėjams tiesiogiai.</p>	<p>sudaromos teisinės prielaidos tolesniam ir nuosekliam kibernetinio saugumo teisinės bazės konsolidavimui, taip pat sklandžiam ir aiškesniam TIS2 direktyvos nuostatų perkėlimui.</p>
Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos raštas 2023-03-08 Nr. S2-454	
<p><i>4. Dėl duomenų ir informacinių sistemų valdymo bei tvarkymo.</i></p> <p>Kultūros ministerijos nuomone, tiek Projektu Nr. 1 keičiamo Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 24 straipsnio 3 dalies 7 punkte, tiek 28 straipsnyje pateiktos sąveikumo principo apibrėžtis yra per siauros, siejamos tik su duomenų mainų tarp informacinių sistemų procesu. Siūlytina tikslinti minėtas nuostatas, sąveikumo principus formuluojant pagal Europos sąveikumo sistemos elektroninės valdžios paslaugoms (angl. European Interoperability Framework for pan-European eGovernment services – EIF) rekomendacijas, numatančias ne tik efektyviems duomenų mainams būtiną informacinių sistemų funkcinių suderinamumą, bet ir jų sąveikumą teisiniame, organizaciniame ir semantiniame lygmenyse.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 26 straipsnio 2 dalies nuostata, numatanti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai teisę priimti „sprendimą dėl poreikio steigti informacinę sistemą tikslingumo“ iš esmės prieštarauja šio straipsnio 4, 5, 6 dalių nuostatomis, jog analogiškus sprendimus priima Vyriausybė, ministrai ar subjektų, kurių funkcijoms skaitmenizuoti ir duomenims tvarkyti steigiama informacinė sistema, vadovai. Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 26 straipsnio 2 dalį siūlytina pakeisti ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„2. Prieš steigdamas informacinę sistemą, subjektas, kurį numatoma paskirti informacinės sistemos valdytoju, rengia informacinės sistemos poreikių vertinimo ir galimų įgyvendinimo būdų analizę, kurią teikia Ekonomikos ir inovacijų ministerijai. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, įvertinusi pateiktą informaciją, priima sprendimą parengia išvadą dėl poreikio steigti informacinę sistemą tikslingumo. Informacinės sistemos poreikių vertinimo ir galimų įgyvendinimo būdų analizę rengiama vadovaujantis ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliotos institucijos patvirtinta Metodika.“</p> <p>Siekiant teisinio aiškumo siūlytina patikslinti Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 26 straipsnio 11 dalį, apibrėžiant</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>VIIIVĮ patikslintos daugumos 2 str. sąvokų apibrėžtis, taip pat iš esmės peržiūrėti ir sistemiškai patikslinti beveik visi VII sudarančių duomenų ir informacinių sistemų valdymo ir tvarkymo principai. VIIIVĮ taip pat susistemintos ir patikslintos EIM ir ekonomikos ir inovacijų ministro funkcijos (žr. 11 str. 2 d. 10 p.).</p> <p>Siekiant aiškumo VIIIVĮ 2 str. 13 d. apibrėžta IS akreditavimo sąvoka, o pagal VIIIVĮ 23 str. 2 d. IS akreditavimo metu atliekamos procedūros bus detalčiau nustatomos Vyriausybės tvirtinamoje tvarkoje, nes vadovaujantis 12 str. 2 d. 14 p. sukurtų naujų IS ar atnaujintų IS akreditavimą atliks IVPK.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
informacinės sistemos akreditacijos paskirtį (esmę) ir nurodant instituciją, kuri yra įgaliojama ją atlikti.	
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2023-03-06 Nr. (10.16Mr-11) SD-894	
<p>1. Dėl VIIIVĮ projekto 11, 12 ir 47 straipsnių:</p> <p>Ministerija laikosi nuoseklios kituose raštuose išdėstytos pozicijos dėl VIIIVĮ projekte siūlomų nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijos ministerijai suteikiamų įgaliojimų lygio.</p> <p>Pirmiausia pažymėtina, jog Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad vidaus administravimo funkcijos gali būti atliekamos centralizuotai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu. Vidaus administravimas pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 17 dalį suprantamas kaip veikla, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto, turinčio viešojo juridinio asmens statusą, savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą. VIIIVĮ projekto 2 straipsnyje nurodyta, kad informacinių technologijų paslauga – juridinio asmens arba jo struktūrinio padalinio veikla, apimanti jo veiklos srities ir techninių žinių taikymą, valdant informacinių technologijų priemones, jas eksploatuojant, tvarkant ir ugdant naudojimo įgūdžius, kad juridinis asmuo galėtų kurti, valdyti ir tvarkyti duomenis, optimizuoti ir vykdyti veiklos procesus taikant informacinių technologijų priemones (2 straipsnio 16 dalis), informacinių technologijų priemonės – informacinių technologijų infrastruktūra, sisteminė ir taikomoji programinė įranga, užtikrinanti informacinių sistemų veiklą, ir atitinkanti techninius kibernetinio saugumo reikalavimus, taikomus juridiniams asmenims, valdantiems ir (ar) tvarkantiems valstybės informacinius išteklius (2 straipsnio 21 dalis). Atsižvelgiant į tai, informacinių technologijų paslaugų teikimas laikytinas įstaigos vidaus administravimo dalimi ir jo funkcijos (net ir apibrėžiant kaip paslaugą) gali būti vykdomos centralizuotai Vyriausybės įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>Vyriausybės įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad Vyriausybė gali steigti biudžetines įstaigas, kurios centralizuotai atlieka dalį viešojo sektoriaus subjektų bendrųjų funkcijų. Šių funkcijų apimtį nustato Vyriausybė. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9¹ straipsnis reglamentuoja biudžetinių įstaigų bendrųjų funkcijų centralizuoto atlikimo tvarką. Atkreiptinas dėmesys į minėto įstatymo 9¹ straipsnio 5 dalį, kur nurodyta, kad centralizuoto biudžetinių įstaigų bendrųjų funkcijų atlikimo tvarką nustato Vyriausybė.</p> <p>VIIIVĮ projektu siūloma nustatyti, kad Vyriausybė skiria informacinių technologijų paslaugų teikėją ar teikėjus, kurie informacinių technologijų paslaugas teikia centralizuotai, priima sprendimą dėl juridinių asmenų, kuriems valstybės informacinių technologijų paslaugų teikėjas centralizuotai teikia Vyriausybės nustatytų grupių IT paslaugas (11 straipsnio 5 punktas), Ekonomikos ir inovacijų ministerija tvirtina informacinių technologijų platformų priemonėmis sukurtų ir (ar) centralizuotai teikiamų informacinių technologijų paslaugų sąrašą (12 straipsnio 2 dalies 11 punktas), Valstybės IT paslaugų teikėjas užtikrina centralizuotą ekonomikos ir inovacijų ministro tvirtinamame IT paslaugų kataloge nurodytų IT paslaugų teikimą (47 straipsnio 4 dalis), su valstybės IT paslaugos teikėju</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Paaiškiname, kad IT paslaugų valdysena ir valdymas (kaip ir dalis centralizuotai teikiamų IT paslaugų) pagal savo prigimtį, paskirtį ir turinį priskirtinos viešojo administravimo, o ne techninėms ar pagalbinėms paslaugoms. Atkreipiame dėmesį, kad tą patį savo išvadoje pažymėjo ir Vidaus reikalų ministerija, todėl sistemiškai yra patikslintos ir su Vidaus reikalų ministerija darbo tvarka suderintos visos atitinkamos VIIIVĮ nuostatos (žr. 10, 34 str.).</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>sudaroma rašytinė IT paslaugų teikimo sutartis, atitinkanti ekonomikos ir inovacijų ministro tvirtinamo IT paslaugų teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo reikalavimus (47 straipsnio 5 dalis). Apibendrinant, VIIIVĮ projekte įtvirtintas siūlymas nustatyti, kad centralizuotai atliekamų funkcijų apimtį ir tvarką nustatytų ne Vyriausybė, o kitas subjektas, prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 5 daliai, Vyriausybės įstatymo 30¹ straipsnio 1 daliai ir Biudžetinių įstaigų įstatymo 9¹ straipsnio 5 daliai.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, ir remdamiesi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintu teisėkūros sistemiškumo principu, nepritariame, kad centralizuotų funkcijų apimtį ir tvarką nustatytų ekonomikos ir inovacijų ministras.</p>	
<p>3. Dėl VIIIVĮ projekto 15 straipsnio ir Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo Nr. XII-1428 1, 2, 5, 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo VII skyriumi įstatymo projekto (toliau – KSĮ projektas):</p> <p>VIIIVĮ 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad duomenų valdymo įgaliotinis yra duomenų valdytojo paskirtas darbuotojas, atsakingas už skaitmeninimą, duomenų valdysenos ir valdymo principų, metodų ir priemonių įgyvendinimą juos tvarkant. KSĮ projektu siūlomame keisti 22 straipsnyje nustatyta, kad saugos įgaliotiniu skiriamas darbuotojas, kuris atsako už elektroninės informacijos saugos reikalavimų vykdymą ir atlieka kitas informacinės sistemos saugos nuostatuose ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.</p> <p>Kaip rodo praktika, valstybės institucijos ir įstaigos susiduria su nemažais iššūkiais, siekdamos pritraukti reikiamos kvalifikacijos darbuotojus, kurie atliktų saugos įgaliotinio ar duomenų valdymo įgaliotinio funkcijas, ir juos išlaikyti su institucija susijusiais tarnybos (darbo) santykiais, skirdamos beveik maksimalius pareiginės algos koeficientus. Rinkoje tokių kvalifikuotų specialistų trūksta, todėl būtina ieškoti galimybių samdyti reikalingą kvalifikaciją turinčius fizinius ar juridinius asmenis pagal paslaugų teikimo sutartis, šių asmenų nesiejant su institucija tiesioginiais tarnybos (darbo) santykiais. Atsižvelgiant į tai, siūlome įstatymuose atsisakyti apribojimų, t. y. nuostatų, kad saugos įgaliotinis ir (ar) duomenų valdymo įgaliotinis būtinai būtų institucijos ar įstaigos darbuotojas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymime, kad saugos įgaliotinis ir (ar) duomenų valdymo įgaliotinis turėtų būti išimtinai institucijos ar įstaigos darbuotojas. Priešingu atveju, praktikoje gali susidaryti situacija, kad institucija ar įstaiga pati apskritai nesugebės užtikrinti kibernetinio saugumo ir saugos reikalavimų įgyvendinimo, nes neturės jokios kompetencijos ir tuo pačiu galimybės pati organizuoti ir prižiūrėti šios srities veiklą.</p>
<p>7. Dėl VIIIVĮ projekto 28 straipsnio 3 dalies:</p> <p>VIIIVĮ projekto 28 straipsnio 3 dalimi siūloma nustatyti, kad informacinių sistemų sąveika įteisinama informacinių sistemų nuostatuose ir palaikoma nuostatų nustatyta tvarka ir sąlygomis, elektroninių ryšių tinklais perduodant ir nuolat atnaujinant informacinėse sistemose tvarkomus duomenis. Prašome įvertinti visas galimas duomenų tvarkymo operacijas ir jas nurodyti.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Laikantis subsidiarumo principo, tai ne įstatymo reguliavimo dalykas. Detalus duomenų tvarkymo procedūrų aprašymas turi būti VIIIVĮ įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, t. y. informacinių sistemų nuostatuose, duomenų teikimo tvarkų aprašuose, duomenų teikimo sutartyse ir pan.</p>
<p>9. Dėl VIIIVĮ projekto 36 straipsnio:</p> <p>Pritarime tikslui apmokestinti VIIIVĮ projekto 36 straipsnyje numatytus už informacinėje sistemoje atliekamus kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus. Siūlome svarstyti ne tik kitų su duomenų tvarkymu susijusių veiksmų apmokestinimą, bet ir informacinių sistemų pritaikymo duomenų teikimui (mainams) per informacinių sistemų sąsajas apmokestinimo galimybę.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintos VIIIVĮ 32 str. nuostatos, tačiau IS pritaikymo duomenų teikimui (mainams) per IS sąsajas apmokestinimo atsisakyta, įvertinus tai, kad nei viena iš išvadų VIIIVĮ projektui pateikusių institucijų nepritarė perėjimui prie atlygintino ar iš</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
	dalies atlygintino duomenų teikimo modelio.
10. Dėl VIIĮ projekto 42 straipsnio 2 dalies: Atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintą aiškumo principą ir siekiant išvengti dviprasmiško teisės aktų nuostatų traktavimo, siūlome vietoje „privataus sektoriaus subjektų“ aiškiai apibrėžti subjektų ratą, kuriems suteikiama teisė naudotis informacinių technologijų platformomis ir (ar) bendrosios informacinės sistemomis.	Neatsižvelgta. VIIĮ projekte neįmanoma pateikti konkretaus privataus sektoriaus subjektų, kuriems bus suteikiama teisė naudotis IT platformomis ir (ar) bendrosiomis informacinėmis sistemomis, sąrašo.
11. Dėl VIIĮ projekto 44 straipsnio ir 2 straipsnio 2 dalies: Informacinių technologijų paslaugų teikėją siūloma apibrėžti kaip juridinį asmenį ar jo struktūrinį padalinį, kuris teikia informacinių technologijų paslaugas ir užtikrina tinkamą informacinių technologijų priemonių veikimą ir valdymą pagal teisės aktų reikalavimus ir juridinio asmens nustatytus parametrus. Atsižvelgiant į argumentus nurodytus rašto 2 punkte dėl ministro diskrecijos teisės tvirtinti ministerijos struktūrą, pareigybių sąrašą, nuostatus ir pareigybės aprašymus, taip pat į tai, kad pagal Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnį struktūrinį padalinį sudaro mažiausiai 4 pareigybės (išskyrus poskyrius, steigiamus savivaldybėse, ir vidaus audito tarnybas) manome, kad privalomumas įsteigti informacinių technologijų paslaugas teikiantį struktūrinį padalinį, prieštarauja Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 9 ir 10 punktais, taip pat gali būti kaip pagrindas neracionaliai ir netaupiai naudoti lėšas bei turtą, kaip to reikalauja Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punktas.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad VIIĮ projekte yra numatyta ir kita alternatyva, t.y. centralizuotai gauti IT paslaugas, todėl institucijai šiuo tikslu nebūtina steigti savo struktūrinį padalinį. Kita vertus, jeigu prie IT funkcijas atliekančio darbuotojo ar kelių IT darbuotojų būtų kartu prijungiamos dar ir saugos įgaliojimo ir duomenų valdymo įgaliojimo pareigybės, automatiškai toks padalinys atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 str. nustatytus reikalavimus struktūriniam padaliniui įsteigti.
12. Dėl VIIĮ projekto 46 straipsnio 2 dalies: Siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai IT paslaugų gavėjui IT paslaugas teikia jo paties struktūrinis padalinys, turi būti sudarytas šio padalinio teikiamų IT paslaugų sąrašas, apimantis ir trečiųjų šalių (įskaitant ir valstybės IT paslaugų teikėją) teikiamas paslaugas. Kiekvienai IT paslaugai turi būti nustatyti pagrindiniai IT paslaugų parametrai. Manome, kad šis siūlomas nustatyti reikalavimas yra perteklinis, atsižvelgiant Viešojo administravimo įstatyme, Valstybės tarnybos įstatyme, Vyriausybės įstatyme, Biudžetinių įstaigų ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, tvirtinti struktūrinių padalinių nuostatus, pareigybių aprašymus ir priimant kitas organizacinio tvarkomojo pobūdžio taisykles. Paslaugų kokybė ir parametrai turėtų būti užtikrinama per vidaus kontrolės taisykles, nekuriant naujos administracinės naštos subjektams, kas pareikalautų papildomų lėšų ir žmogiškųjų išteklių.	Neatsižvelgta. VIIĮ siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai IT paslaugų gavėjui IT paslaugas teikia jo paties struktūrinis padalinys, turi būti sudarytas šio padalinio teikiamų IT paslaugų sąrašas, apimantis ir trečiųjų šalių (įskaitant ir valstybės IT paslaugų teikėją) teikiamas paslaugas. Kiekvienai IT paslaugai turi būti nustatyti pagrindiniai IT paslaugų parametrai. Būtent tai ir yra IT paslaugų valdymo modelis, kurio siekiama pereinant nuo funkcijų vykdymo, nes priešingu atveju tvirtinant struktūrinių padalinių nuostatus, pareigybių aprašymus arba priimant kitas organizacinio tvarkomojo pobūdžio taisykles neišvengiami liktų tik funkcijų vykdymas.
13. Dėl VIIĮ projekto 47 straipsnio 5 dalies: VIIĮ projekto 47 straipsnio 5 dalimi siūloma nustatyti, kad su valstybės IT paslaugos teikėju sudaroma rašytinė IT paslaugų teikimo sutartis, atitinkanti ekonomikos ir inovacijų ministro tvirtinamo IT paslaugų teikimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo reikalavimus. Pažymime, jog Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 ¹ straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad kai biudžetinės įstaigos bendrosios funkcijos atliekamos centralizuotai, šios biudžetinės įstaigos vadovo ir centralizuotai jos bendrąsias funkcijas atliekančios įstaigos vadovo	Neatsižvelgta. IT paslaugų teikimo sutarčių standartines sąlygas tvirtina ekonomikos ir inovacijų ministras, o ne Vyriausybė, nes jos yra gana detalaus techninio pobūdžio teisės aktas, be to gana dažnai keičiamas.

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>funkcijos, pareigos ir atsakomybė paskirstomos Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į atliekamų funkcijų apimtį. Pagal VIIIVĮ projektą IT paslaugos teikiamos pagal IT paslaugų teikimo sutartis, IT paslaugų teikimo sutarčių standartines sąlygas tvirtina ekonomikos ir inovacijų ministras. Ministerijos nuomone, centralizuoto biudžetinių įstaigų bendrųjų funkcijų atlikimo tvarką turėtų nustatyti Vyriausybė, o ne ekonomikos ir inovacijų ministras įsakymu tvirtindamas standartines sutarčių sąlygas, kurios yra imperatyvios. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į argumentus išdėstytus rašto 2 punkte, nepritariame VIIIVĮ projekto 47 straipsnio 5 daliai.</p>	
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2023-03-15 raštas Nr. 10-1272	
<p>7. Projekto 11 straipsnio 9 punkte nurodoma, jog Vyriausybė tvirtina valstybės informacinių išteklių, kurie turi būti prieinami karo padėties, nepaprastosios padėties, ekstremaliųjų situacijų ar kitais krizių atvejais, sąrašą ir nustato šių išteklių <u>kopijų laikymo Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse</u> esančiuose duomenų centruose ir šių išteklių veiklos atkūrimo iš kopijų tvarką.</p> <p>Pagal 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, Reglamento (ES) 2016/679 arba BDAR) 45 straipsnio 1 dalį, perduoti asmens duomenis į trečiąją valstybę arba tarptautinei organizacijai galima, jeigu Komisija nusprendė, kad atitinkama trečioji valstybė, teritorija arba vienas ar daugiau nurodytų sektorių toje trečiojoje valstybėje, arba atitinkama tarptautinė organizacija užtikrina tinkamo lygio apsaugą. Siūlome papildyti Projektą nurodant Europos Sąjungos (ES) valstybes nares, kuriuose būtų leidžiama laikyti kopijas, arba įpareigoti Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją skelbti tokių NATO ne ES narių saugių valstybių sąrašą. Ta pati pastaba taikoma Projekto 48 ir 49 straipsniams.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinant šią ir VDAI 4 pastabą, yra papildytas VIIIVĮ projekto aiškinamasis raštas paaiškinimu, kad informacinių sistemų ir duomenų valdytojai turi pareigą, pasirinkdami paslaugų teikėjus už EEE ribų užtikrinti efektyvią ir realią asmens duomenų tvarkymo kontrolę. Šiuo tikslu taip pat jau yra papildyti ir ekonomikos ir inovacijų ministro tvirtinami techniniai ir organizaciniai reikalavimai duomenų centrums.</p>
<p>12. Projekto 29 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacinė sistema gali turėti tik vieną informacinės sistemos valdytoją, kuris <u>skiria</u>, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus, šioje informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų valdytoją ar valdytojus. Informacinės sistemos valdytojas <u>skiria</u> ir informacinės sistemos tvarkytoją. Atsižvelgiant į Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 28 straipsnio 3 dalies nuostatą, jog turi būti sudaroma sutartis dėl duomenų tvarkymo, minėtas Projekto straipsnis nesuderinamas su BDAR reikalavimais. Taip pat Projekto 29 straipsnio 3 dalis prieštarauja Projekto 30 straipsnio 4 dalies 2 punktui, kuriame nustatyta, kad duomenų valdytojas privalo prieš pradedant tvarkyti asmens duomenis, Reglamento (ES) 2016/679 28 straipsnio 3 dalyje ir (ar) Asmens duomenų, tvarkomų teisėsaugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka su duomenų tvarkytoju ar tvarkytojais sudaryti asmens duomenų tvarkymo sutartį.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad VIIIVĮ 25 str. 2 d. nuostatos neprieštarauja Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 28 str. 3 d. nuostatai, jog turi būti sudaroma sutartis, nes IS valdytojas gali sudaryti ir kelias asmens duomenų tvarkymo sutartis, kadangi tokia praktika yra ir šiuo metu, ypač tais atvejais, kai IR ar registras turi kelis tvarkytojus ir dėl to praktikoje nekyla jokių problemų.</p>
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2023-03-16 raštas Nr. (1.6MR) 2T-287	
Dėl VIIIVĮ projekto:	
<p>2. Vadovaujantis Rekomendacijų, 32 punktu, įstatymo pradžioje nurodomi jo tikslai ir paskirtis, todėl siūlome įvertinti galimybę</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į esamą teisėkūros</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
VIIIVĮ projekto 1 straipsnį papildyti šio įstatymo tikslais.	praktiką bei įvertinat tai, kad šiuo konkrečiu atveju VIIIVĮ tikslas ir paskirtis iš esmės nesiskirtų, o dubliuotų vienas kitą, VIIIVĮ projekte tikslas papildomai nenustatomas.
6. Pastebėtina, kad VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 3, 4, 5, 6 ir 8 dalyse vartojamos analogiškos sąvokos kaip 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas). Manytina, kad tam tikrose situacijose šių sąvokų vartojimas gali sukelti neaiškumų, pavyzdžiui, ar duomenų valdytojas būtų suprantamas pagal šį įstatymą, ar pagal Reglamentą (ES) 2016/679, todėl siūlytina nurodytas sąvokas kiek pakoreguoti (detalizuoti), pvz., įrašant „informacinės sistemos“ („informacinės sistemos duomenų valdytojas“, „informacinės sistemos duomenų gavėjas“ ir t.t.).	Neatsižvelgta. Atsižvelgiant į esamą praktiką, kuri leidžia skirtinguose teisės aktuose vartoti tas pačias sąvokas, kurios gali būti apibrėžiamos vienodai arba skirtingai, taip pat skirtingai suprantamos ir taikomos skirtingų įstatymų teisinio reguliavimo, kuriame apibrėžiamos, vartojamos ir suprantamos, kontekste. Priešingu atveju, pagal pateiktus siūlymus nurodytų VIIIVĮ sąvokų patikslinimas įneštų dar daugiau neaiškumo negu suteiktų aiškumo. Tuo labiau, įvertinant tai, kad VIIIVĮ sąvokų turinys skiriasi nuo BDAR vartojamų sąvokų turinio.
9. VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 25 dalyje sąvoka „registras“ įvardijama kaip duomenų rinkinys, o 2 straipsnio 9 dalyje sąvoka „informacinė sistema“ apibrėžiama kaip programinės įrangos visuma. Pažymėtina, jog galiojančio teisinio reguliavimo pagrindu sukurtos kai kurios informacinės sistemos (pvz. Juridinių asmenų dalyvių informacinė sistema) savo struktūra ir duomenų tvarkymo pobūdžiu prilygsta registrams ir VIIIVĮ projekto kontekste taip pat turėtų būti laikomi duomenų rinkiniais, o ne programinės įrangos visuma. Atsižvelgiant į tai, kad minėtos informacinės sistemos nepatenka nei į VIIIVĮ projektų siūlomas sąvokas „informacinė sistema“, nei į „registras“ apibrėžtį, siūlytina sureguliuoti minėtų informacinių sistemų teisinį statusą (pavyzdžiui, apibrėžti kaip duomenų rinkinį), aiškiai atskiriant nuo informacinės sistemos, kaip programinės įrangos visumos, sampratos.	Neatsižvelgta. Įvertinome Teisingumo ministerijos nurodytos IS veiklos ypatumus, tačiau pažymime, kad VIIIVĮ projektu neįmanoma išspręsti visų institucijų esamų veiklos ir teisinio reguliavimo problemų, nes tai sugriautų VIIIVĮ sistemiškumą. Todėl pakeitus VIIIVĮ, siūlome atitinkamai pagal jame nustatytą teisinį reguliavimą pertvarkyti savo esamas valstybės IS ir registrus.
10. Pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 dalyse įtvirtintus teisėkūros aiškumo bei sistemiškumo principus, taip pat Rekomendacijų 11 punktą, viename įstatyme apibrėžta sąvoka neturi būti apibrėžiama kituose įstatymuose, nebent specialiajame įstatyme pateikta sąvokos apibrėžtis yra būdinga tik tam tikrai santykių sričiai. Todėl VIIIVĮ projekto 2 straipsnyje pateikiamos sąvokos turėti būti peržiūrėtos, patikrinant, ar analogiškos sąvokos nėra apibrėžiamos kituose 2 straipsnio 33 dalyje nurodytuose įstatymuose. Pavyzdžiui, VIIIVĮ projekto 2 straipsnio 9 dalyje pateikiama <i>informacinės sistemos</i> sąvoka, kuri yra apibrėžiama ir Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatyme (į kurį dėl kitų VIIIVĮ projekte vartojamų sąvokų nukreipiama VIIIVĮ projektu), kurio 2 straipsnio 9 dalyje pateikiamas kitoks šios sąvokos apibrėžimas. Siūlome inicijuoti (ir teikti kartu su projektais) ir Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo keitimą, kuriuo jo 2 straipsnio 9 dalis būtų pripažinta netekusi galios, o 22 dalis dėl naudojamų sąvokų papildyta nuoroda į VIIIVĮ (jame pateikiant <i>informacinės sistemos</i> sąvokos apibrėžimą).	Neatsižvelgta. IVPĮ ir VIIIVĮ yra apibrėžiamos skirtingos teisinio reguliavimo sritys ir jų teisinis reguliavimas skiriamas skirtingiems subjektams, todėl teisės sistemos požiūriu turi būti skirtingai apibrėžiamos „informacinės sistemos“ sąvokos, kadangi jų turinys turi būti pritaikytas skirtingoms teisinio reguliavimo sritims ir skirtingiems subjektams. VIIIVĮ yra skirtas VII valdysenai, valdymui ir tvarkymui reglamentuoti, o IVPĮ yra skirtas tik informacinės visuomenės paslaugų ir šių paslaugų teikėjų veiklai reglamentuoti. Jeigu VIIIVĮ būtų vartojama IVPĮ apibrėžta „informacinės sistemos“ sąvoka, tuomet ji nepagrįstai išplėstų VIIIVĮ

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
	<p>teisinio reguliavimo turinį, kadangi VIIIVĮ apibrėžiama „informacinės sistemos“ sąvoka yra skirta tik viešojo sektoriaus juridinių asmenų veiklai, o IVPI „informacinės sistemos“ sąvoka yra skirta viešojo ir privataus sektoriaus ir fiziniams ir juridiniams asmenims. Be kita ko, pažymėtina, kad IVPI teisinis reguliavimas yra skirtas labiau privataus sektoriaus subjektų veiklai reguliuoti. Pažymėtina, kad ir šiuo metu praktikoje esama atvejų, kai tos pačios sąvokos skirtinguose įstatymuose skirtingai apibrėžiamos dėl skirtingo teisinio reguliavimo ypatumų, todėl nėra pagrindo keisti Informacinės visuomenės paslaugų įstatyme esantį „informacinės sistemos“ sąvokos apibrėžimą.</p>
<p>12. VIIIVĮ projekto 7 straipsnyje bei kitose jo nuostatose vartojama <i>duomenų atvėrimo</i> sąvoka, tačiau nei VIIIVĮ projekto 2 straipsnyje, nei jo 33 dalyje nurodytuose įstatymuose nėra pateikiama šios sąvokos apibrėžtis. Siūlome ją papildyti VIIIVĮ projektą (ar jo 33 straipsnio 2 dalyje nurodytą Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymą, jei jis labiau susijęs su šia sąvoka apibūdinamu procesu).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad „duomenų atvėrimo“ sąvokos apibrėžtis būtų ne šio įstatymo reguliavimo dalykas, todėl jos apibrėžtis būtų perteklinė. Vis tik siekiant aiškumo, VIIIVĮ atsisakyta „duomenų atvėrimo“ formuluotės ir naudojama tik „duomenų pakartotinio naudojimo“ formuluotė. Papildomai paaiškiname, kad duomenų pakartotinis naudojimas atliekamas dviem būdais - pagal prašymus (vienas arba keli duomenų gavėjai) arba viešai visiems atveriant ir paskelbiant reikalingus duomenis Lietuvos atvirų duomenų portale.</p>
<p>14. VIIIVĮ projekto 11 straipsnio 5 punkte siūloma numatyti, jog Vyriausybė skiria informacinių technologijų paslaugų (toliau – IT paslaugos) teikėją ar teikėjus, kuris IT paslaugas teikia centralizuotai. Taip pat VIIIVĮ projekto 47 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad IT paslaugų gavėjams Vyriausybės nustatytų grupių IT paslaugos teikiamos centralizuotai. VIIIVĮ projekto 47 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad IT paslaugas centralizuotai teikia valstybės IT paslaugų teikėjas. Įvertinus VIIIVĮ projekto 47 straipsnio nuostatas lieka neaišku, ar IT paslaugų teikėjas bus ekonominę veiklą vykdančiu subjektu ar ne. Viena vertus, su juo sudaroma rašytinė IT paslaugų teikimo sutartis (VIIIVĮ projekto 47 straipsnio 5 dalis), kita vertus jam nustatomos atitikties užtikrinimo, kontrolės ir kt. funkcijos (VIIIVĮ projekto 47 straipsnio 6 dalis). Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalimi, Vyriausybė gali steigti įstaigas, kurios centralizuotai atlieka dalį viešojo sektoriaus subjektų bendrųjų funkcijų (buhalterinės apskaitos, dokumentų valdymo, personalo administravimo, viešųjų pirkimų procedūrų atlikimo ir kitos pagalbinio pobūdžio funkcijos), kurios padeda įgyvendinti įstaigai teisės aktuose nustatytus uždavinius, o</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintos VIIIVĮ projekto 10 ir 43 str. nuostatos. Paaiškiname, kad IT paslaugų valdysena ir valdymas (atitinkamai ir tam tikrų IT grupių paslaugų teikimas) pagal savo prigimtį, paskirtį ir turinį priskirtinas viešojo administravimo, o ne pagalbinėms paslaugoms. Tą savo išvadose pažymėjo ir Vidaus reikalų ministerija. Todėl Vyriausybė, vadovaudamasi VIIIVĮ savo nutarimu paskirs valstybės IT paslaugų teikėjus ir tuo pačiu paves jiems vykdyti viešojo administravimo funkcijas, t. y. teikti atitinkamų grupių IT paslaugas. Tačiau tai galios tik tiems subjektams, kuriems pagal VAI galės būti suteikti viešojo</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>funkcijų apimtį nustato Vyriausybė. Todėl VIIIVĮ projekto nuostatas siūlytina suderinti su šia Vyriausybės įstatymo nuostata, t. y. VIIIVĮ projekte turėtų būti detalizuota centralizuotai IT paslaugas teikiančio IT teikėjo (-ų) skyrimo tvarka, numatant, jog šias paslaugas centralizuotai teikti galėtų Vyriausybei pavaldi įstaiga. Atitinkamai, jeigu numatoma, kad IT paslaugų teikėjas bus ekonominės veiklos vykdytoju, VIIIVĮ projekte taip pat turėtų būti nustatyta jo skyrimo tvarka, arba jei jis bus skiriamas be konkurso, toks reguliavimas turi būti pagrindžiamas leistinomis išimtimis (pavyzdžiui, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 346 straipsniu ar kt.). Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti VIIIVĮ projekto nuostatas, susijusias su IT paslaugų teikėjo teisiniu statusu ir jo skyrimo tvarka.</p>	<p>administravimo įgaliojimai (apie jokią ekonominę veiklą nekalbama). Atkreipiame dėmesį, kad pagal Vidaus reikalų ministerijos inicijuotą viešojo administravimo reformą, šiuo metu lygiagrečiai yra keičiamas ir Viešojo administravimo įstatymas, kuriuo gerokai išplečiamas viešojo administravimo įgaliojimus galinčių gauti subjektų ratas, įskaitant ne tik valstybės įmones, bet ir valstybės valdomas akcines bendroves. Rengti dar vieną Vyriausybės nutarimu tvirtinamą atskirą tvarką dėl vieno galiojančio Vyriausybės nutarimo (2015-05-13 nutarimo Nr. 498) keitimo, kuriuo būtų skiriamas ne vienas, o keli valstybės IT paslaugų teikėjai, būtų netikslinga.</p>
<p>28. Šiuo metu yra susiklosčiusi ydinga situacija, kai rengiant teisės aktus, susijusius su pokyčiais valstybės informacinių išteklių srityje, neatliekamas išsamus jų įgyvendinimo finansavimo poreikio vertinimas. Finansavimas įgyvendinimo veikloms dažniausiai pradedamas planuoti tik priėmus teisės aktus, o dėl itin dažnų ir nekoordinuotų teisės aktų pokyčių tampa sunku suplanuoti ir įgyvendinti optimaliausius strateginius ilgojo periodo informacinių išteklių pokyčius. Valstybės informacinių išteklių srityje planavimo ir finansavimo mechanizmas yra fragmentiškas ir neužtikrinantis optimaliausio finansinių resursų panaudojimo.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, siūlytume VIIIVĮ projekte sureguliuoti valstybės informacinių išteklių plėtros (modernizavimo) planavimo ir finansavimo procesą, nustatant, kad valstybės informacinių išteklių plėtra planuojama ir finansavimas jai numatomas rengiamuose ar parengtuose planavimo dokumentuose Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo II ir III skyriuose nustatyta tvarka.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>VII plėtros (modernizavimo) planavimo ir finansavimo procesas yra nustatytas VIIIVĮ 19 str., kurio nuostatos sistemiškai patikslintos ir suderintos su Strateginio valdymo įstatymo nustatytais planavimo dokumentais.</p>
<p>29. VIIIVĮ projekto 19 straipsnis „Valstybės informacinių išteklių valdymas“ turėtų būti perkeltas į Antrąjį skirsnį, kuris reglamentuoja duomenų ir informacinių sistemų valdymą ir tvarkymą.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Manytina, kad 18 str. nuostatos pagal savo turinį artimesnės VIIIVĮ Pirmojo skirsnio, kuris nustato VII planavimą, valdymą, auditavimą, turtines ir intelektines nuosavybės teises ir pan., nuostatoms, todėl jame ir turėtų likti.</p>
<p>36. Siūlytina VIIIVĮ projekto 24 straipsnio 3 dalį papildyti nuostata, kad tvarkant asmens duomenis, laikomasi Reglamente (ES) 2016/679 ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatyme (toliau – Teisės saugos ADTAI) nustatytų su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų. Pažymėtina, kad reikėtų aiškiai atskirti, kokiais principais vadovaujantis tvarkomi asmens duomenys, nes tam tikri VIIIVĮ projekto 24 straipsnio 3 dalyje nurodyti principai nederą su Reglamente (ES) 2016/679 ir Teisės saugos ADTAI įtvirtintais su asmens duomenų tvarkymu susijusiais principais</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>VIIIVĮ 3 str. nustatyta, jog asmens duomenys valstybės informacinių išteklių valdymo srityje yra valdomi ir tvarkomi vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Asmens duomenų, tvarkomų teisės saugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymu ir kitais teisės aktais, nustatančiais asmens duomenų tvarkymo reikalavimus atskirais</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
	atvejais. Todėl jokių principų ir kitų teisinio reguliavimo nuostatų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu, VIIIVĮ nustatoma.
69. VIIIVĮ projekto 36 straipsnyje numatoma, kad už informacinėje sistemoje atliekamus kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus mokamas atlyginimas, tačiau lieka neaišku, kas šia nuostata turima omenyje, t. y. ar tai yra atvejai, nurodyti VIIIVĮ projekto 32 straipsnio 6 dalyje? Siūlome tikslinti VIIIVĮ projektą šiuo aspektu.	Neatsižvelgta. Išsamūs ir pagrįsti argumentai pateikti prie VRM 51 pastabos.
80. VIIIVĮ projekto 48 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad valstybės informaciniai ištekliai gali būti laikomi Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose. Atkreiptinas dėmesys, kad šiai organizacijai priklauso ir valstybės, kurioms Reglamentas (ES) 2016/679 nėra taikomas. Valstybės informacinius išteklius sudaro ir asmens duomenys, kurių laikymas kurioje nors Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijai (NATO) priklausančioje valstybėje, kuri nėra Europos Sąjungos narė, pvz., Turkija, būtų prilyginamas asmens duomenų perdavimui trečiajai valstybei. Asmens duomenų perdavimas trečiajai valstybei būtų galimas, jeigu būtų priimtas Europos Komisijos sprendimas dėl apsaugos lygio trečiojoje valstybėje tinkamumo pagal Reglamento (ES) 2016/679 45 straipsnio 1 ir 3 dalis arba yra nustatytos tinkamos apsaugos priemonės pagal Reglamento (ES) 2016/679 46 straipsnį. Tuo tarpu VIIIVĮ projekto 49 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad <i>asmens duomenų, laikomų Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose, apsaugos reikalavimams užtikrinti</i> turi būti laikomasi Reglamente (ES) 2016/679 ir (ar) Teisėsaugos ADTAI nustatytų reikalavimų. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, siūlytina koreguoti VIIIVĮ projekto 48 straipsnio 1 dalį ir 49 straipsnio 6 dalį, akcentuojant pirmiausia tai, kad valstybės informaciniai ištekliai, kuriuos sudaro asmens duomenys, gali būti perduodami į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančius duomenų centrus laikantis Reglamento (ES) 2016/679 ir Teisėsaugos ADTAI nustatytų duomenų perdavimo sąlygų. Pastaba aktuali ir VIIIVĮ projekto 11 straipsnio 9 punktui dėl valstybės informacinės sistemos išteklių kopijų laikymo Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose. VIIIVĮ projekto 48 straipsnio 1 dalies, 49 straipsnio 6 dalies ir kt. pastabos, kuriose kalbama apie asmens duomenų perdavimą į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančius duomenų centrus, aktualios ir dėl KSI projekto 24 straipsnio 2 dalies 4 punkto ir 25 straipsnio 1 dalies, t. y. atitinkamai turėtų būti tikslinami ir KSI projekto 24 straipsnio 2 dalies 4 punktas ir 25 straipsnio 1 dalis.	Neatsižvelgta. Įvertinant VIIIVĮ projekto 3 str. nuostatas, pažymėtina, kad asmens duomenų tvarkymui bus tiesiogiai taikomos Reglamento (ES) 2016/679 nuostatos, įskaitant ir nuostatas, susijusias su papildomais reikalavimais VII sudarančių duomenų ir jų kopijų laikymui Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose. Tai, kad VIIIVĮ projekte nustatyta, jog asmens duomenys valstybės informacinių išteklių valdymo srityje yra valdomi ir tvarkomi vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Asmens duomenų, tvarkomų teisėsaugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymu ir kitais teisės aktais, nustatančiais asmens duomenų tvarkymo reikalavimus atskirais atvejais, siūlomos VIIIVĮ nuostatos yra perteklinės. Sistemiškai taikant VIIIVĮ projekto nuostatas, savaime suprantama, kad tais atvejais, kai informacinius išteklius sudarantys asmens duomenys būtų laikomi Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse, kurioms Reglamentas (ES) 2016/679 nėra taikomas, būtų taikomos Reglamento (ES) 2016/679 45 straipsnio 1 ir 3 dalis arba būtų nustatytos tinkamos apsaugos priemonės pagal Reglamento (ES) 2016/679 46 straipsnį. Šie reikalavimai jau yra nustatyti Techniniuose ir organizaciniuose reikalavimuose, taikomuose valstybiniais duomenų centrams ir Lietuvos

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
	<p>Respublikoje ar kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (ar) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esantiems duomenų centrams, kuriuose laikomi valstybės informaciniai ištekliai, kuriuos tvirtina ekonomikos ir inovacijų ministras.</p>
<p>81. VIIIVĮ projekto 44–47 straipsniuose išdėstytas IT paslaugų teikimo modelis yra nepilnas ir neatitinka faktinės situacijos, nes VIIIVĮ projekte aprašyti trys IT paslaugų teikimo būdai: centralizuotas, kai valstybės IT paslaugos teikėjas teikia IT paslaugas konsolidavimo procese dalyvaujantiems IT paslaugų gavėjams; viešųjų pirkimų būdu parenkant IT paslaugų teikėją; kai IT paslaugas teikia IT paslaugų gavėjo struktūrinis padalinys. Įvertinę susiklosčiusią situaciją, manome, kad taikant tik šiuos būdus nebus pasiektas aiškinamajame rašte keliamas tikslas, kad įgyvendinus informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo procesą ir informacinių technologijų paslaugų teikimo procesą, bendrus ir suderintus informacinius išteklius nuolat naudotų daugelis įvairių sričių institucijų, nes nė vienas būdas nėra tinkamas Teisingumo ministerijos, kaip pagrindinių valstybės registrų ir dar 17 registrų ir informacinių sistemų valdytojo, taip pat ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, kaip informacinių sistemų valdytojų, funkcijoms atlikti. Nuo konsolidavimo proceso pradžios buvo ketinama į konsolidavimo procesą įtraukti pagrindinius valstybės registrus ir aukščiau minimus kitus registrus bei informacines sistemas, tačiau dėl šių registrų ir informacinių sistemų duomenų apimčių, didelio duomenų gavėjų ir sąsajų skaičiaus, jau sukurtos ir centralizuotai valdomos sudėtingos IT infrastruktūros, šie ketinimai praktikoje neįgyvendinti ir faktiškai jų buvo atsisakyta. Nors aukščiau paminėtų institucijų informacinių sistemų tvarkytojas yra valstybės įmonė Registrų centras, kuris faktiškai yra centralizuotų informacinių technologijų paslaugų teikėjas šioms institucijoms, tačiau tai nėra įteisinta. Kadangi Registrų centras nedalyvauja IT konsolidavimo procese kaip informacinių technologijų paslaugų gavėjas, o taip pat nėra paskirtas vienu iš informacinių technologijų paslaugų teikėju, jis negauna šioms veikloms skiriamo finansavimo, reikalingo informacinių technologijų infrastruktūros modernizavimui ir plėtrai.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, siūlytume patikslinti VIIIVĮ projektą, nustatant, kad bus galimi keli valstybės informacinių technologijų paslaugų teikėjai, o taip pat sureguliuojant, kaip bus finansuojami kiekvieno jų naudojamų informacinių technologijų priemonių palaikymas ir vystymas, kaip bus finansuojamos jų naudojamos informacinių technologijų platformos, kaip bus užtikrinama sąveika tarp skirtingų valstybės informacinių technologijų paslaugų teikėjų naudojamų informacinių technologijų priemonių.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pažymėtina, kad VIIIVĮ projekto 40–43 str. yra reglamentuojamas tik bendras IT paslaugų teikimo modelis. Paaškiname, kad VIIIVĮ projekto 10 str. 5 p. nustatyta, jog Vyriausybė skiria informacinių technologijų paslaugų teikėją ar teikėjus, kuriems suteikia viešojo administravimo įgaliojimus centralizuotai teikti IT paslaugas (toliau – IT paslauga) (toliau – valstybės IT paslaugų teikėjas). Todėl negalima klaidinančiai aiškinti šio VIIIVĮ nuostatų ir teigti, kad VIIIVĮ nustatytas IT paslaugų teikimo veiklos modelis niekam netinka. Sprendžiant pagal gautas pastabas, akivaizdu, kad jis netinka tik Teisingumo ministerijai. VĮ Registrų centras nedalyvauja valstybės IT konsolidavimo procesuose, nes jam nereikia valstybės IT paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų, kadangi jis pats pretenduoja tapti vienu iš valstybės IT paslaugų teikėju, koku šiuo metu <i>de facto</i> ir yra. Priėmus VIIIVĮ projektą šiuo tikslu atitinkamai bus keičiamas 2015-05-13 Vyriausybės nutarimas Nr. 498. Visi kiti keliami klausimai yra ne VIIIVĮ reguliavimo dalykas.</p>
<p>Dėl KSI projekto:</p>	

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>91. KSĮ projekto 21 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad už informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų saugą pagal kompetenciją atsako subjektai, valdantys ir (arba) tvarkantys valstybės informacinius išteklius. Reglamento (ES) 2016/679 24 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta duomenų valdytojo atsakomybė tvarkant asmens duomenis. 5 straipsnio 2 dalyje nustatytas atskaitomybės principas, pagal kurį duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų, ir turi sugebėti įrodyti, kad jų laikomasi (atskaitomybės principas). Taip pat Teisėsaugos ADTAĮ 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad duomenų valdytojas yra atsakingas už šiame įstatyme nustatytų asmens duomenų tvarkymo principų laikymąsi ir turi sugebėti įrodyti, kad jų laikomasi. Vadinasi, bet kuriuo atveju už informacinėje sistemoje tvarkomų asmens duomenų saugą būtų atsakingas duomenų valdytojas. Atsižvelgus į tai, už informacinėje sistemoje tvarkomų asmens duomenų apsaugą negalėtų būti atsakingas tik subjektas, tvarkantis valstybės informacinius išteklius. Todėl siūlytina KSĮ 21 straipsnio 3 dalį pakoreguoti šiuo aspektu.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad įstatymų nuostatos turi būti skaitomos ir vertinamos sistemiškai, o ne ištraukiant iš viso konteksto atskiras jų formuluotes. Pagal VIIIIVį projekto 2 str. 38 d. VII yra duomenys, tvarkomi IS, pačios IS, IT platformos ir IT priemonės. Įvertinant tai, KSĮ projekto 7 str. keičiamo 21 str. 3 d. ir nustatyta, kad už IS tvarkomų duomenų saugą pagal kompetenciją atsako kibernetinio saugumo subjektai, valdantys ir (ar) tvarkantys VII, t.y. pagal kompetenciją ir atsako duomenų valdytojai, kurie pagal Reglamento (ES) 2016/679, Teisėsaugos ADTAĮ ir kitus asmens duomenų apsaugos reikalavimus (šie yra teisinio, organizacinio ir techninio pobūdžio) ir turi būti atsakingi už jų taikymą.</p>
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2023-03-02 raštas Nr. (11.2E)3-1174	
Dėl VIIIVį projekto:	
<p>1.1. Siūlome patikslinti 1 straipsnio 4 punktą ir nurodyti, kad įtraukiamas ir mobilizacinių užduočių įgyvendinimo tikslas, jei neįtraukiamas saugumo ir krašto gynybos tikslas.</p>	<p>Neatsižvelgta. VIIIVį projekte įtvirtinus nuostatas, kad įstatymas netaikomas VII, tvarkomiems mobilizacinių užduočių įgyvendinimo tikslais, ši išimtis būtų taikoma visiems į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą įtrauktiems subjektams, tarp kurių galėtų būti virš 200 potencialių VII valdytojų ir (ar) tvarkytojų.</p>
<p>1.2. 9 straipsnyje siūlome patikslinti sąvoką „gyventojai“ ir nurodyti, ar tai yra fiziniai asmenys ar kt.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal žodžio „gyventojas“ semantinę ir loginę prasmę bei Gyventojų registro įstatymo 5 str. nurodytus objektus, akivaizdu, kad gyventoju gali būti laikomas tik fizinis asmuo.</p>
<p>1.3. 18 straipsnyje siūlome žodžius „Subjektas, valdantis ypatingos svarbos arba svarbius valstybės informacinius išteklius, rengia informacinių technologijų plėtros plano projektą“ pakeisti žodžiais „Subjektas, valdantis ypatingos svarbos arba svarbius valstybės informacinius išteklius, rengia valdomo valstybės informacinio (-ių) išteklių (-ių) plėtros plano projektą“.</p>	<p>Neatsižvelgta. Turi būti rengiamas vienas bendras visų valstybės informacinių išteklių, o ne vieno išteklių plėtrai skirtas IT plėtros planas.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
1.5. 26 straipsnio 11 punkte minimas informacinės sistemos akreditavimas, tačiau daugiau nieko nėra kalbama apie akreditavimo procesą. Manytume, kad yra reikalinga patikslinti, kas ir kaip turėtų atlikti informacinės sistemos akreditavimą.	Neatsižvelgta. Peržiūrėtas ir sistemiškai patikslintas ir sutrumpintas visos VIIIVĮ 23 str. nuostatos. 23 str. 5 d. nustatyta, kad bus naudojamos tik įteisintos ir akredituotos IS, o jų akreditacijos procedūras Vyriausybės nustatyta tvarka (Informacinių sistemų steigimo, kūrimo, atnaujinimo, pertvarkymo ir likvidavimo tvarka) atliks IVPK.
1.7. 32 straipsnio 6 punkte siūlytume išbraukti žodžius „turinys ar apimtis“, nes norint pakeisti apdorojamų duomenų turinį ir apimtį reikėtų keisti ir informacinės sistemos nuostatas.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad šiuo atveju kalbama apie nestandartinių duomenų pateikimą nestandartiniu būdu pagal prašymą, todėl IS nuostatų keisti tikrai nereikės, nes IS nuostatai reglamentuoja standartinį duomenų teikimą.
1.9. 40 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad subjektams draudžiama pakartotinai kurti informacinių technologijų priemones ar sprendimus, jei tapatūs jau yra sukurti. Prašome patikslinti šį punktą ir nurodyti, kad šis punktas nėra taikomas, jei šie sprendimai yra skirti valstybės informaciniam ištekliams, tvarkomiems valstybės saugumo ir krašto gynybos tikslais, taip pat tvarkant įslaptintą informaciją ar vykdant mobilizacines užduotis.	Neatsižvelgta. Siūloma nuostata būtų perteklinė, nes VIIIVĮ projekto 1 str. 6 d. aiškiai nustatyta, kad VIIIVĮ netaikomas VII, tvarkomiems nacionalinio saugumo ir (ar) gynybos tikslais, taip pat tvarkant įslaptintą informaciją.
Dėl KSĮ projekto:	
2.1. Siūlome 22 straipsnį papildyti šiomis nuostatomis: „Informacinės sistemos valdytojas ar tvarkytojas padeda saugos įgaliotiniui atlikti jam pavestas užduotis suteikdamas toms užduotims atlikti būtinus išteklius ir išlaikyti ekspertines žinias. Saugos įgaliotinis tiesiogiai atsiskaito informacinės sistemos valdytojo ar tvarkytojo aukščiausio lygio vadovybei“ ir „Saugos įgaliotinis gali vykdyti kitas užduotis ir pareigas. Informacinės sistemos valdytojas ar tvarkytojas užtikrina, kad vykdant bet kokias tokias užduotis ir pareigas nekiltų interesų konfliktas“.	Neatsižvelgta. Keičiant VIIIVĮ kartu yra keičiamas KSĮ tik ta apimtimi, kiek tai yra neišvengiamai susiję su VII ir kibernetinio saugumo bei saugos teisinio reguliavimo nuostatų atskyrimu, perkeliame jas iš vieno įstatymo į kitą. Įvertinant tai, šio KSĮ projekto apimtimi kartu siekiama išspręsti tik su tuo tiesiogiai susijusias taikymo problemas. Tolesnis kibernetinio saugumo ir saugos teisės aktų tobulinimas ir konsolidavimas siekiant išspręsti visas teisinio reguliavimo problemas turi būti atliekamas ne Ekonomikos ir inovacijų, o Krašto apsaugos ministerijos. Šiuo KSĮ projektu tam yra sudaromos teisinės prielaidos.
2.3. 22 straipsnyje nustatomos saugos įgaliotinio funkcijos ir joms keliami reikalavimai. Asmenų skyrimo atlikti saugos įgaliotinio funkcijas reikalavimai susiję tik su teistumo klausimais, bet nėra taikomi išsilavinimo, ekspertinių žinių lygio ir profesinių savybių reikalavimai.	Neatsižvelgta. Žr. argumentus prie URM 2.1 pastabos dėl KSĮ projekto.
2.6. 22 straipsnio 5 punkte pateiktos saugos įgaliotinio skyrimo nuostatos. Siūlome supaprastinti įgaliotinio skyrimo tvarką ir atskirti ją nuo saugos nuostatų tvirtinimo sudarant galimybę paskirti saugos įgaliotinį atskiru teisės aktu, o šios nuostatos tekstą suderinti su	Neatsižvelgta. Žr. argumentus prie URM 2.1 pastabos dėl KSĮ projekto.

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
nuostata dėl duomenų valdymo įgaliotinio skyrimo, pvz., „saugos įgaliotinį skiria valstybės informacinės sistemos ar registro valdytojas arba tvarkytojas. Saugos įgaliotinis turi būti paskirtas kiekvienam registru ir valstybės informacinei sistemai“.	
2.7. 22 straipsnio 6 punkte siūlome patikslinti ir skaitine verte apibrėžti žodį „kelios“ informacinės sistemos (pvz., ne daugiau kaip 3 ar 5).	Neatsižvelgta. Manytina, kad šiuo konkrečiu atveju skaitine verte apibrėžti žodį „kelios“ būtų netikslinga.
2.8. Manome, kad būtų naudinga atskirti Saugumo operacijų centro (SOC) ir (arba) kibernetinio saugumo vadovo ir specialistų funkcijas. Taip pat Kibernetinio saugumo įstatyme siūlome įterpti atskirą skyrių, kuriame būtų pateiktos nuostatos dėl techninių kibernetinio saugumo klausimų atskiriant juos nuo saugos įgaliotinio atliekamų funkcijų.	Neatsižvelgta. Sutinkame, kad būtų naudinga atskirti Saugumo operacijų centro (SOC) ir (arba) kibernetinio saugumo vadovo ir specialistų funkcijas, tačiau tai turėtų būti atliekama jau ne šio KSI projekto, tolesnio kibernetinio saugumo ir saugos teisės aktų konsolidavimo ir tobulinimo apimtyje (žr. argumentus prie URM 2.1 pastabos dėl KSI projekto).
2.10. Siūlome patikslinti 24 straipsnio 5 punkto 1 papunktį ir nurodyti duomenų perdavimo spartos skaitinę vertę.	Neatsižvelgta. Tai ne įstatymo, o poįstatyminių teisės aktų reguliavimo dalykas.
2.11. 24 straipsnyje siūlytume palikti nuostatą dėl išimties, kurioje numatyta, kad „Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, valstybės įmonės ir viešosios įstaigos (toliau kartu – institucijos), įrašytos į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą“ gali naudotis ne tik Saugiojo tinklo teikiamomis priemonėmis prieš viešojo tinklo paslaugomis, jei tai būtina mobilizacinėms užduotims įvykdyti, bet taip pat joms būtina užtikrinti rezervinį duomenų ryšį ir fizinę atskirtį nuo Saugiojo tinklo naudojančių paslaugomis.	Neatsižvelgta. Saugiojo tinklo paskirtis yra užtikrinti institucijų mobilizacijos užduočių vykdymą, naudojant šį tinklą, todėl institucijų rezervinio duomenų ryšio ir fizinės atskirties nuo Saugiojo tinklo nustatymas būtų nesuderinamas su Saugiojo tinklo veiklos tikslais ir paskirtimi.
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023-03-09 raštas Nr. 1D-1271	
Dėl VIIIV projekto:	
18. Atsižvelgdami į Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad asmenų konsultavimas viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais yra viena iš veiklų, kurias privalo vykdyti visi viešojo administravimo subjektai, siūlome kaip perteklinių atsisakyti VIIIV projekto 12 straipsnio 2 dalies 17 punkto nuostatų.	Neatsižvelgta. Įvertinant tai, kad VIIIV projekte yra išskiriami duomenų valdytojai ir tvarkytojai, informacinių sistemų valdytojai ir tvarkytojai, siekiant aiškumo ir išvengti praktikoje kylančių ginčų, manytina, kad šiuo konkrečiu atveju tikslinga apibrėžti, kokios institucijos ir kokia apimtimi teikia VIIIV nurodytiems subjektams jų funkcijoms atlikti reikalingas konsultacijas.
36. VIIIV projekto 17 straipsnyje numatytas duomenų valdysenos komiteto sudarymas ir nurodoma, kad jis yra ekonomikos ir inovacijų ministro patariamasis organas, nagrinėjantis strateginius duomenų valdysenos ir valdymo bei kitus su tuo susijusius klausimus. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad komitetą sudaro Valstybės duomenų valdymo kolegijos nariai, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vadovas arba jo pavaduotojas ir duomenų valdymo įgaliotiniai. Pagal Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų	Atsižvelgta iš dalies. Patikslintos VIIIV projekto 17 str. nuostatos. Vadovaujantis OSVDVĮ 2 str. 21 d. „valstybės duomenys“ tik VDVIS duomenys, todėl Valstybės duomenų valdymo kolegija iš esmės sprendžia tik VDVIS problemas. Tuo tarpu siekiant visos valstybės

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>valdysenos įstatymą, Valstybės duomenų valdymo kolegiją, kuri yra visuomeniniais pagrindais veikiantis Valstybės duomenų agentūros patariamasis organas, kuris nagrinėja Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus pateiktus klausimus, susijusius su Valstybės duomenų valdysenos programa, valstybės duomenų valdysena, valdymu, tvarkymu, naudojimu ir apsauga, vertina prašymus dėl valstybės duomenų naudojimo atitikties šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams ir kitus Vyriausybės jai pavestus klausimus ir teikia Valstybės duomenų agentūrai siūlymus dėl šių klausimų sprendimo. Manome, kad toks reguliavimas, kai pagal VIIĮ projekto 17 straipsnyje apibrėžiamas nuostatas pagal kitą įstatymą Vyriausybės sudarytos Valstybės duomenų valdymo kolegijos nariai <i>in corpore</i> tampa kito organo – ekonomikos ir inovacijų ministro sudaromo duomenų valdysenos komiteto – nariais yra ydingas, nes susidarys situacija, kai tie patys asmenys vienu metu pagal vieną įstatymą patarinės už valstybės informacinių išteklių politikos (taip pat ir duomenų valdysenos) įgyvendinimą atsakingai institucijai, o pagal kitą įstatymą – jau kito patariamojo organo sudėtyje teiks pasiūlymus strateginiais duomenų valdysenos ir valdymo klausimais už valstybės informacinių išteklių politikos formavimą atsakingai institucijai. Siūlome atskirti šias patariamąsias institucijas taip, kad jų sudėtis nesidubliuotų.</p>	<p>lygiu įgyvendinti vienodą visų IS duomenų valdyseną ir valdymą VIIĮ siūloma sudaryti Duomenų valdysenos komitetą, kuris teiks ekonomikos ir inovacijų ministrui pasiūlymus visų IS tvarkomų duomenų valdysenos, valdymo, tvarkymo, naudojimo ir apsaugos klausimus, įskaitant ir VDVIS duomenis. Įvertinant tai, pagrįsta ir logiška, jog Valstybės duomenų valdymo kolegijos nariai taptų Duomenų valdysenos komiteto nariais, kurie ir bus tie patys pagal OSVDVĮ paskirti institucijų vadovai, nes kitų Lietuvoje tiesiog nėra.</p>
<p>47. VIIĮ projekto 28 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad: „Subjektų teisės aktų nustatytoms funkcijoms atlikti reikalingi duomenys iš kitų subjektų turi būti gaunami per informacinių sistemų sąveiką.“ Šio straipsnio 9 dalyje nurodoma, kad „duomenų apsisikeitimas vykdomas <...> naudojant bendrus valstybės skaitmeninius sprendimus ir informacinių technologijų platformų IT paslaugas“. Pažymėtina, kad nuostatos stokoja aiškumo dėl sąveikos realizavimo, kas – VIISP ar kitoks sąveikos realizavimo būdas – čia turima omenyje. Tačiau VIIĮ projekto 40 ir 41 straipsniuose numatyta, kad pasikartojančios sąveikos gali būti tik per centralizuotas IT paslaugas ir platformas. Nėra aišku, kas sprendžia, kaip turi būti realizuojama sąveika, ir kas finansuos pokyčius, jei bus nuspręsta realizuoti sąsajas per VIISP.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Sistemiškai patikslinus VIIĮ 36, 37 ir 38 str. nuostatas, VIISP veikla tapo ne VIIĮ, o jo įgyvendinamųjų teisės aktų teisinio reguliavimo dalyku. Paaškiname, kad VIISP nuostatuose bus nustatyta, jog VIISP naudojamas duomenų mainams tik tuo atveju, kai tų pačių duomenų reikės kelioms (trims ar daugiau institucijų), sutapus tų duomenų tvarkymo tikslams.</p>
<p>49. Mūsų nuomone, už informacinių technologijų priemonių planavimą, įgyvendinimą ir priežiūrą informacinės sistemos veiklai užtikrinti yra atsakingas informacinės sistemos valdytojas ir tvarkytojas. Duomenų valdytojas bendruoju atveju gali neturėti veiklos architektūros, duomenų architektūros, taikomųjų programų architektūros ir technologijų architektūros išmanymo kompetencijų, todėl VIIĮ 30 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta prievolė brauktina.</p>	<p>Neatsižvelgta. Vadovaujantis TOGAF, duomenų architektūra aprašo loginę ir fizinę duomenų struktūrą bei susijusius duomenų valdymo išteklius. Įvertinant tai, duomenų valdytojas privalo turėti IT architektūros (ypatingai duomenų architektūros) išmanymo kompetencijų.</p>
<p>51. VIIĮ projekto 30 straipsnio 2 dalies 7 punkte nurodyta, kad duomenų valdytojas privalo tvirtinti <u>atlyginimo už objektų registravimą registrų informacinėse sistemose, jose ir (ar) valstybės informacinėse sistemose tvarkomų duomenų teikimą ir (ar) kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus</u> (toliau – Atlyginimas) dydžius.</p> <p>Atkreipiame dėmesį į tai, kad teisės aktų nustatytos informacijos registravimas valstybės registruose ar valstybės informacinėse sistemose <i>asmens prašymu</i>, taip pat viešojo administravimo subjekto veiksmai išduodant teisės aktų nustatytus dokumentus su valstybės registruose, valstybės informacinėse sistemose turima informacija yra administracinės paslaugos (Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalis). Administracinių paslaugų kainodaros pagrindai</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Vadovaujantis VAI 19 str. 1 d., objektų registravimas ir duomenų teikimas iš registrų IS ir (ar) valstybės IS yra administracinė paslauga. Atlyginimas už juos ir nustatomas vadovaujantis VAI 19 str. 6 d., kuri nustato, kad rinkliavas ar kitokį atlyginimą už administracines paslaugas, taip pat už įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimą asmenims</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>yra įtvirtinti Viešojo administravimo 19 straipsnio 6 dalyje, kurioje nustatyta, kad rinkliavas ar kitokį atlyginimą už administracines paslaugas, taip pat už įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimą asmenims nustato įstatymai ar jų pagrindu priimti teisės aktai. Rinkliavos nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymu, o kitokio atlyginimo už administracines paslaugas dydį pagal Vyriausybės patvirtintus kriterijus nustato viešojo administravimo subjektai, kurie nustato atitinkamų administracinių paslaugų teikimo tvarką, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, manytume, kad tais atvejais, kai duomenų registravimas ar duomenų teikimas iš registrų informacinių sistemų ir (ar) valstybės informacinių sistemų yra administracinė paslauga, Atlyginimas už ją turėtų būti nustatomas vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu ir siūlytume VIIIVĮ projekte numatyti atitinkamas išimtis.</p>	<p>nustato įstatymai ar jų pagrindu priimti teisės aktai. Rinkliavos nustatomos vadovaujantis Rinkliavų įstatymu, o kitokio atlyginimo už administracines paslaugas dydį pagal Vyriausybės patvirtintus kriterijus nustato viešojo administravimo subjektai, nustatantys atitinkamų administracinių paslaugų teikimo tvarką, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Šiuo atveju VIIIVĮ kaip tik ir nustato atskirą tvarką, todėl objektų registravimo, duomenų teikimo iš registrų IS ir (ar) valstybės IS, taip pat kitų VIIIVĮ su informacijos teikimu 30 str. 2 d. 7 p. nurodytų veiksmų, susijusių su duomenų tvarkymu (pvz., AIS elektroninių varžytinių paskelbimas, NTR kadastro duomenų išankstinė patikra ir pan.) atlyginimo dydžiai nustatomi kaip už administracines paslaugas, tik vadovaujantis VIIIVĮ.</p> <p>Tuo labiau, būtent tokią nuomonę suponuoja ir sistemiškai vertinamos Rinkliavų įstatymo 2 str. 1 d. nuostatos, kuriose nustatyta, kad valstybės rinkliava – privaloma įmoka už valstybės ir vietos savivaldos institucijų, įstaigų, tarnybų ar organizacijų (toliau – institucijos), išskyrus teismus, teikiamas paslaugas, <u>išskyrus specialiuose įstatymuose nustatytas paslaugas, už kurias šiuose įstatymuose nustatyta tvarka numatytas kitoks atlyginimas.</u> Šiuo konkrečiu atveju specialusis įstatymas ir būtų VIIIVĮ.</p>
Dėl KSĮ projekto:	
<p>68. Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymo Nr. XII-1428 1, 2, 5, 6, 8 ir 12 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo VII skyriumi įstatymo projekto (toliau – KSĮ projektas) 3 straipsnyje siūloma papildyti keičiamo įstatymo 5 straipsnį nauju 6 punktu, numatant, kad Vyriausybė tvirtina subjektams, valdantiems ir (arba) tvarkantiems valstybės informacinius išteklius, taikomų elektroninės informacijos saugos reikalavimų (toliau – elektroninės informacijos saugos reikalavimai) aprašą ir saugos dokumentų turinio gaires. Pažymėtina, kad tame pačiame keičiamo įstatymo straipsnyje nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina organizacinius ir techninius kibernetinio saugumo reikalavimus, taikomus kibernetinio saugumo subjektams. Atkreipiame dėmesį, kad, nekonsolidavus elektroninės informacijos saugos ir kibernetinio saugumo sričių, paliekamas</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Sutinkame su pateiktu, pastebėjimu, išdėstytais ir argumentais ir siūlymu dėl kibernetinio saugumo ir elektroninės informacijos saugos bei VII saugos teisės aktų konsolidavimo, tačiau pažymime, kad keičiant VIIIVĮ kartu yra keičiamas KSĮ tik ta apimtimi, kiek tai yra neišvengiamai susiję su VII ir kibernetinio saugumo bei saugos teisinio reguliavimo nuostatų atskyrimu, perkeltant jas iš vieno</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
dvejopas teisinis reglamentavimas (du Vyriausybės nutarimai reglamentuoja tą patį objektą – valstybės informacinių išteklių technines ir organizacines saugos priemones). Siūlytina panaikinti dubliuojamus techninius reikalavimus, taikomus valstybės informacinių išteklių valdytojams ir (ar) tvarkytojams, ir juos išdėstyti viename teisės akte.	įstatymo į kitą. Įvertinant tai, šio KSĮ projekto apimtimi kartu siekiama išspręsti tik su tuo tiesiogiai susijusias taikymo problemas. Tolesnis kibernetinio saugumo ir saugos teisės aktų konsolidavimas siekiant išspręsti visas teisinio reguliavimo problemas turi būti atliekamas jau ne Ekonomikos ir inovacijų, o Krašto apsaugos ministerijos. Šiuo KSĮ projektu tam yra sudaromos teisinės prielaidos.
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2023-03-02 raštas Nr. 2D-535 (13.10 E)	
Dėl VIIIVĮ projekto:	
1. Projekto 26 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad Vyriausybės nutarime, kuriuo steigiamos registro informacinės sistemos ar bendrosios informacinės sistemos, turi būti nurodytas sistemos pavadinimas ir jos veiklos pradžia, duomenų valdytojas ir informacinės sistemos valdytojas, prireikus, kita su šios informacinės sistemos steigimu susijusi informacija. Siūloma šioje dalyje nurodyti baigtinį sąrašą, kokius duomenis reikia nurodyti, kai sistemos steigimas inicijuojamas Vyriausybės nutarimu. Analogiška pastaba taikoma ir Projekto 26 straipsnio 5 ir 6 dalims.	Atsižvelgta iš dalies. Sistemiškai peržiūrėtos ir patikslintos VIIIVĮ 23 str. nuostatos. Kadangi kiekviena IS turi savo veiklos ypatumų, nėra galimybės VIIIVĮ projekte nustatyti baigtinio teisės akto reikalavimų sąrašo.
4. Siūlome įtraukti valstybės įmones į subjektų, turinčių teisę neatlygintinai gauti registro informacinėje sistemoje ar valstybės informacinėje sistemoje tvarkomus duomenis, reikalingus teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti, sąrašą, papildant Projekto 35 straipsnio „Atlyginimas už informacinėse sistemose tvarkomų duomenų teikimą“ 3 dalies 3 punktą taip: „3. Registro informacinėje sistemoje ar valstybės informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys neatlygintinai teikiami: (...) 3) teikiami valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, valstybės įmonėms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti;“. Projekto 24 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad valstybės informacinius išteklius sudarančių duomenų valdysena yra įgyvendinama, duomenys valdomi ir tvarkomi vadovaujantis nedubliavimo principu, o šis principas įgalina subjektą naudotis kitose informacinėse sistemose subjektų tvarkomais duomenimis tiek, kiek to reikia atliekant jam teisės aktų nustatytas funkcijas.	Atsižvelgta iš dalies. Nesant bendro institucinio pritarimo, buvo atsisakyta pereiti prie atlygintino duomenų teikimo modelio. Taip pat įvertinant tai, kad valstybės mastu jau pradėta vykdyti valstybės įmonių pertvarkos reforma, pagal kurią šios teisinės formos nebelieka, VIIIVĮ projekte netikslinga išskirti valstybės įmones.
5. Siūlome Projektą papildyti nuostatomis, kas kiek laiko informacinės sistemos duomenų valdytojas turi atnaujinti atlyginimo už objektų registravimo registro informacinėje sistemoje ir (ar) atlyginimo už informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų teikimą dydžius ir pateikti juos derinti Ryšių reguliavimo tarnybai.	Neatsižvelgta. Sistemiškai patikslintos visos VIIIVĮ Trečiojo skirsnio nuostatos, atsisakyta RRT vaidmens nustatant atlyginimo dydžius. Be kita ko, tai ne VIIIVĮ, o Vyriausybės tvirtinamo Atlyginimo apskaičiavimo tvarkos aprašo reguliavimo dalykas.
Dėl KSĮ projekto:	
1. KSĮ projekte 24 straipsnyje „Saugusis tinklas“ numatyta, kad „1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, valstybės įmonės ir viešosios įstaigos (toliau kartu – institucijos), įrašytos į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą, privalo naudotis tik Saugiuoju tinklu	Neatsižvelgta. Žr. argumentus prie URM 2.1 pastabos dėl KSĮ projekto.

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>teikiamomis elektroninių ryšių paslaugomis ir jungtis prie viešųjų elektroninių ryšių tinklų tik per Saugiojo tinklą. „(...) Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą Krašto apsaugos ministerijos teikimu tvirtina Vyriausybė. <u>Saugiuoju tinklu negali naudotis į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą neįtraukti subjektai.</u>“</p> <p>Atsižvelgdami į informacinių sistemų ir jose tvarkomų duomenų svarbą ir sąsajas su kitomis informacinėmis sistemomis, siūlome 24 straipsnio 2 dalyje papildyti institucijų įrašymo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijų sąrašą, papildant sąrašą 5 punktu :</p> <p>„2. Į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą yra įrašomos institucijos, atitinkančios bent vieną iš šių kriterijų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) institucija valdo ar tvarko valstybės informacinius išteklius, būtinus gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti ir valstybinėms mobilizacinėms užduotims vykdyti; 2) institucija, atlikdama gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas, dalyvauja vykdant valstybines mobilizacines užduotis, kurioms atlikti būtina perduoti duomenis institucijoms, valdančioms ar tvarkančioms valstybės informacinius išteklius, būtinus gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti ir valstybinėms mobilizacinėms užduotims vykdyti, ir (ar) gauti tokius duomenis; 3) institucija Vyriausybės įgaliotos institucijos išvadoje įvardijama kaip būtina nacionaliniam saugumui, gynybai ar gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms užtikrinti; 4) institucijai atliekant savo funkcijas, būtina naudotis Saugiuoju tinklu arba jai reikalinga prieiga prie Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančių institucijų ar duomenų centrų; 5) institucija atlieka informacinės sistemos, įtvirtintos įstatyme, valdymo ar tvarkymo funkcijas, kurias vykdyti institucijai reikalingas Saugusis tinklas.“ 	
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2023-03-02 raštas Nr. 4-01-1665	
<p>1. Pagal Projektu keičiamo Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 22 str. 5 d. valstybės informacinius išteklius (kuriuos sudaro (i) duomenys, tvarkomi informacinėse sistemose, (ii) informacinės sistemos, (iii) informacinių technologijų platformos ir (iv) informacinių technologijų priemonės) numatoma pripažinti Lietuvos valstybės nuosavybe. Tuo tarpu Projekto 22 str. 6 d. pasisakoma dėl ne visų, o trijų į valstybės informacinių išteklių sąvoką patenkančių dėmenų – informacinės sistemos, informacinių technologijų platformos ir informacinių technologijų priemonės – valdymo, naudojimo ir disponavimo teisinio reguliavimo (t. y. numatyta, kad šis turtas bus valdomas ir naudojamas pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą). Tačiau, kaip būtų valdomi ir naudojami duomenys, tvarkomi informacinėse sistemose (kurių apibrėžimas pateiktas Projekto 2 str. 1 d.), iš numatomo teisinio reguliavimo nėra aišku. Todėl lieka neaišku, kokiais būdais ir tvarka valstybė įgyvendintų savo teises į jos nuosavybei priklausančią turtą. Pažymėtina, kad dėl tinkamai neapibrėžto teisinio reguliavimo gali kilti jo aiškinimo ir taikymo problematika, be to, teisinio reglamentavimo spragos gali tapti prielaida asmenims pasinaudoti teisinio reguliavimo netobulumu. Tai laikytina korupcijos rizikos veiksnium.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad nei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, nei jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nėra reglamentuoti duomenų, kaip valstybės turto, apskaitos klausimai. Taip pat nei Lietuvoje, nei Europos Sąjungos valstybėse narėse, nei kitose pasaulio valstybėse nėra reglamentuojama duomenų apskaita ir kol kas nėra jokių gerosios praktikos pavyzdžių, kuriais vadovaujantis ar remiantis būtų galima apskaityti duomenis kaip nematerialųjį turtą. Todėl nėra galimybių VIIIV projektui išspręsti informacinėse sistemose tvarkomų duomenų, kaip turtinių vienetų, apskaitos reglamentavimo klausimą.</p>
<p>3. Analizuojant šiuo metu galiojančios Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo redakcijos 3 str.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įvertinę tai, kad galiojančio</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
(Valstybės turto sandara), nėra galimybės vienareikšmiškai nustatyti, kad valstybės informaciniai ištekliai būtų laikomi valstybės nuosavybe (turtu). Atsižvelgiant į tai, kad aiškinamajame rašte pabrėžta valstybės informacinių išteklių svarba, tačiau kartu su Projektu ir jį lydinčiais dokumentais nėra pridėdamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pakeitimo projektas, manytina, kad būtų tikslinga apsvarstyti jo keitimo inicijavimo galimybes.	Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 3 straipsnio nuostatos nesukelia institucijoms taikymo problemų, manome, kad papildomai tikslinti VIIĮ nuostatų netikslinga.
7. Projektu keičiamo Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 36 str. numato, jog už informacinėje sistemoje atliekamus kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus mokamas atlyginimas. Neatskleidus sąvokos „kiti su duomenų tvarkymu susiję veiksmai“ lieka neaišku, už kokius konkrečiai veiksmus bus galima reikalauti atlyginimo. Atsižvelgiant į šios sąvokos formuluotę, sudaromos visos galimybės duomenų faktinį teikimą apmokestinti, pavyzdžiui, reikalaujant atlyginti už duomenų paruošimą, apdorojimą, administravimą ir kt. panašius veiksmus. Tai, mūsų vertinimu, sudaro visas prielaidas teisėsaugos institucijos duomenis tiekti atlygintinai, o tai nebūtų suderinama su aiškinamajame rašte siekiamais tikslais ir Specialiųjų tyrimų tarnybai suteiktomis nepriklausomumo garantijomis. Atitinkamai siūlome detalizuoti, už kokius su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus gali būti imamas atlyginimas bei kartu numatyti išimtį, jog šių veiksmų atlikimas teisėsaugos institucijoms yra neapmokestinamas.	Atsižvelgta iš dalies. Įvertinant tai, kad skaitmenizuojant institucijų veiklą ir perkeltiant jų funkcijas į elektroninę erdvę neapsiribojama tik objektų registravimu ir duomenų teikimu, nes daugeliu atvejų esama ir kitų betarpiškai su duomenų tvarkymu susijusių veiklų ar veiksmų, pvz., AIS elektroninių varžytinių paskelbimas, suformuotų NRT kadastro bylų patikra ir pan., detalizuoti, už kokius konkrečiai su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus gali būti imamas atlyginimas arba pateiktų jų baigtinį sąrašą tiesiog neįmanoma. Tuo pačiu pažymime, kad jog VIIĮ projekte teisėsaugos institucijoms yra nustatoma išimtis dėl neatlygintino duomenų gavimo.

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento 2023-03-06 raštas Nr. 18-2524

Dėl KSĮ projekto:

3. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 96 straipsnio 4 dalis įpareigoja ūkio subjektus, teikiančius elektroninių ryšių tinklus ir (arba) paslaugas (toliau – Operatoriai), sudaryti technines galimybes kriminalinės žvalgybos pagrindinėms institucijoms, žvalgybos institucijoms ir ikiteisminio tyrimo įstaigoms (toliau – Įstaigos) įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoti elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinį. Pažymėtina, kad dalis Operatorių naudojami elektroninės informacijos prieglobos bei skaitmenines paslaugas teikiančių ūkio subjektų paslaugomis ir tokiu būdu susidaro situacija, kai sudaryti technines galimybes kontroliuoti informacijos turinį galėtų ne Operatoriai, bet tik minėti ūkio subjektai, tačiau teisės aktuose nėra numatytos tokios šių subjektų pareigos. Dėl šios priežasties elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinio ar kitokio asmenų susižinojimo kontrolės techninės galimybės Įstaigoms gali būti ribojamos ir (ar) apsunkinamos. Pažymėtina, kad operatyvus elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinio ar kitokio asmenų susižinojimo kontrolės užtikrinimas yra būtinas siekiant užtikrinti esminius valstybės nacionalinio saugumo interesus, todėl bet koks tokios informacijos teikimo ribojimas gali sukelti neigiamas pasekmes valstybės ir (ar) visuomenės saugumui. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta ir tai, kad Kibernetinio	Neatsižvelgta. Sistemiškai vertinant KŽĮ 1 ir 9 str. teisinio reguliavimo nuostatas, pažymėtina, kad tai yra ne VIIĮ, o KŽĮ reguliavimo dalykas. Atsižvelgiant į KŽĮ 1 str., kuris nustato <...> kriminalinės žvalgybos uždavinius, kriminalinės žvalgybos subjektų teises ir pareigas, kriminalinės žvalgybos tyrimo atlikimą, <...> kriminalinės žvalgybos informacijos panaudojimą <...>, taip pat įvertinant KŽĮ 9 str. nuostatas dėl kriminalinės žvalgybos subjektų informacijos gavimo, manome, kad siūlomos nuostatos turėtų būti nustatomos KŽĮ.
--	---

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>saugumo įstatymo 12 straipsnyje reglamentuojamos specialiosios kibernetinio saugumo subjektų pareigos, siūlome Kibernetinio saugumo įstatymo pakeitimo projekto 6 straipsniu keičiamą Kibernetinio saugumo įstatymo 12 straipsnį papildyti 5¹ dalimi ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„5¹. Elektroninės informacijos prieglobos paslaugų ir skaitmeninių paslaugų teikėjai privalo sudaryti techninę galimybę kriminalinės žvalgybos pagrindinėms institucijoms, žvalgybos institucijoms Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo nustatyta tvarka, o ikiteisminio tyrimo įstaigoms – Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka kontroliuoti asmenų susižinojimą. Tam reikalinga įranga įsigyjama ir išlaikoma valstybės biudžeto lėšomis. Elektroninės informacijos prieglobos paslaugų ir skaitmeninių paslaugų teikėjams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis šiam tikslui skirtomis valstybės biudžeto lėšomis kompensuojamos išlaidos, kurios pagrįstos šios įrangos išlaikymo sąnaudomis.“</p>	
Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos 2023-02-27 raštas Nr. (1.13 Mr)V4-99	
<p>Atsižvelgdami į tai, kad Projekte nebelineka sąvokos „žinybinis registras“, taip pat vartojamos kitos naujos sąvokos, išskirtume poreikį pakeisti ir jau minėto Dokumentų ir archyvų įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1081 15 ir kituose straipsniuose vartojamas sąvokas (straipsniai įsigalios 2024 m. sausio 1 d.).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siekiant Dokumentų ir archyvų įstatyme vartojamų sąvokų ir kitų nuostatų tolesnio teisinio reguliavimo tobulinimo, kiti teisinio reguliavimo nuostatų pakeitimai, kaip numatyta VIIVĮ projekto baigiamosiose nuostatose turės būti atlikti iki 2026 m. gruodžio 31 d. ir juos pagal kompetenciją turės inicijuoti ne EIM, o KM.</p>
Valstybės duomenų agentūros 2023-03-02 raštas Nr. SD-159	
<p>4. Projekto 15 straipsnyje apibrėžiamos duomenų valdymo įgaliotinio funkcijos, kurios iš esmės skiriasi nuo galiojančio Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 8 straipsnyje numatytų funkcijų. Dėl šios priežasties pagal galiojančią Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą paskirti duomenų valdymo įgaliotiniai gali neturėti kompetencijų, reikalingų vykdyti Projekto 15 straipsnyje numatytas funkcijas, todėl svarstyтина, ar minėtas funkcijas vykdančias darbuotojas neturėtų būti įvardintas kitaip, bet ne „duomenų valdymo įgaliotiniu“. Alternatyva galėtų būti Projekte numatyti pereinamojo pobūdžio nuostatas, per kurias institucijos, įstaigos turėtų paskirti reikiamas kompetencijas turinčius duomenų valdymo įgaliotinius.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Duomenų valdymo įgaliotinio funkcijos iš esmės nesiskiria nuo galiojančio VIIVĮ 8 str. numatytų funkcijų, tačiau šių funkcijų institucijos arba nevykdo, arba jas vyko tik formaliai paskirdamos atsakingus asmenis. Įvertinant tai, VIIVĮ projekte numatyti pereinamąjį laikotarpį, per kurį institucijos turi paskirti kompetentingus duomenų valdymo įgaliotinius, netikslinga.</p>
<p>6. Vertinant Projekto 48 straipsnio 2 dalies nuostatas, abejotina, kad Projekte gali būti nustatyti reikalavimai veiklai (duomenų centrams) už Lietuvos Respublikos ribų. Be to, nėra aišku, kokios pasekmės kiltų, jeigu kitoje valstybėje esantis duomenų centras, kuriame laikomi valstybės informaciniai ištekliai, neatitiktų ekonomikos ir inovacijų ministro nustatytų reikalavimų (valstybės informaciniai ištekliai negalėtų būti laikomi tokiaame duomenų centre ar pan.).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad techniniai ir organizaciniai reikalavimai visiems duomenų centrams, kuriuose laikomi valstybės informaciniai ištekliai, turi būti nustatomi ir taikomi tie patys. Tai reiškia, kad tiek valstybiniai, tiek privatūs duomenų centrai nepriklausomai nuo jų buvimo vietos, turi atitikti ekonomikos ir inovacijų ministro</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
	tvirtinamus reikalavimus, o juose talpinamų valstybės informacinių išteklių tvarkymas turi patekti į Lietuvos Respublikos jurisdikciją. Taigi, akivaizdu, kad atsakomybė už tinkamą tokių duomenų centrų pasirinkimą solidariai tenka valstybės informacinius išteklius sudarančių duomenų ir IS valdytojams kaip ir visos iš to kylančios teisinės pasekmės.
Lietuvos banko 2023-03-02 raštas Nr. S2023-(44.3.E-4400)-12-1034	
2. Projekto 2 str. 30 d. pateikiama valstybės informacinių išteklių sąvoka. Valstybės informaciniais ištekliais laikomi duomenys, tvarkomi informacinėse sistemose, informacinės sistemos, informacinių technologijų platformos ir informacinių technologijų priemonės. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėta sąvoka apibrėžia tik informacinius išteklius, nenurodoma jokia tokių informacinių išteklių sąsaja su valstybe. Todėl neaišku, kuo valstybės informaciniai ištekliai skiriasi nuo bet kurių kitų informacinių išteklių. Siūlome minėtos sąvokos apibrėžime nurodyti kriterijus ar požymius, leidžiančius aiškiai atskirti, kurie informaciniai ištekliai yra valstybės informaciniai ištekliai.	Neatsižvelgta. Sistemiškai vertinant VIIIVį projekto 1 ir 2 str. nuostatas, „valstybės informacinių išteklių“ sąvoka laikytina visiškai aiškia ir išbaigta, todėl netikslintina.
3. Įvertinę Projekto reguliuojamas sritis, siūlome apsvarstyti įstatymo paskirties ir taikymo apimtį. Šiuo metu į informacinių išteklių sąvoką įtraukti ir duomenys, o tai sukelia teisinį neapibrėžtumą taikant įstatymą (pvz., 1 str. 2 d. minima, kad įstatymas taikomas ištekliais, kurių kūrimas, priežiūra, tobulinimas ir plėtra <...>, todėl neaišku, kaip galima tobulinti duomenis arba kaip būtų suprantama duomenų plėtra). Vadovaujantis gerosiomis praktikomis organizacijose, informacinių technologijų ir duomenų valdymas apibrėžiami tam tikruose dokumentuose, pavyzdžiui, Informacinių technologijų valdymo politikoje ir strategijoje, Duomenų valdymo politikoje ir strategijoje. Duomenys suprantami kaip organizacijos turtas, kuris valdomas nepriklausomai nuo informacinių technologijų dalies. Siūlome šių gerųjų praktikų taikymą apsvarstyti ir valstybės mastu, technologinės ir duomenų dalių valdymą apibrėžiant atskiruose įstatymuose. Be to, sprendimams, susijusiems su technologine dalimi, ir sprendimams, susijusiems su duomenų dalimi, gali būti reikalingos ir skirtingos žmogiškosios kompetencijos. Atskyrus šias dalis ir apibrėžus atskiruose įstatymuose, atsirastų daugiau teisinio aiškumo dėl atsakomybės pasiskirstymo, efektyvesnio sprendimų priėmimo ir rizikos valdymo.	Neatsižvelgta. Dėkojame už naudingas įžvalgas, susijusias su visišku duomenų ir IT atskyrimu, tačiau įvertinę esamą institucijų IT brandos lygį, duomenų valdysenos ir valdymo kompetencijas bei šiuo metu valstybei būtinus atskyrimo poreikius, šio siūlymo realizavimą pasilieiname ateičiai, nes įvertinant gautų pastabų kiekį šios reformos apimtyje apimti ir nešti tiek pokyčių vienu metu yra tiesiog neįmanoma.
Muitinės departamento prie Finansų ministerijos 2023-02-28 d. raštas Nr. (1.11 Mr)3BE-1585	
1. Siūlytume Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje išplėsti pateikiamą duomenų centro sąvoką, papildant ją modulinio duomenų centro (<i>Modular Data Center</i>) naudojimo galimybe ir ją išdėstyti taip: „2. Duomenų centras – pastatas (pastatų kompleksas) arba patalpa (patalpos) pastate arba modulinis konteinerinio tipo statinys, skirtas informacinių technologijų infrastruktūrai ir šios infrastruktūros veikimui užtikrinti skirtoms inžinerinėms sistemoms (elektros energijos tiekimo, vėdinimo ir klimato kontrolės, gaisro gesinimo ir	Neatsižvelgta. Apibrėžtyje nėra detalizuojami pastatų tipai, o reikalavimai DC, kaip pastatui, apibrėžiami poįstatyminiu reglamentavimu.

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>gaistrinės saugos, apsaugos sistemų, telekomunikacijos ir ryšių, automatinės ryšio sutrikimo kontrolės sistemos įranga) laikyti.“</p> <p>Manytume, kad duomenų centro tipo išplėtimas atlieptų esamai tarptautinei situacijai, kai karo grėsmės sąlygomis būtų galimybė operatyviai pakeisti duomenų centro lokaciją. Šiuo metu Lietuvos Respublikos muitinė planuoja įsigyti modulinį IT duomenų centrą (<i>Modular Data Center</i>), skirtą vidutinės ir mažos svarbos informaciniams ištekliams bei technologinėms ir ryšio sistemoms talpinti.</p>	
<p>2. Įstatymo projekto įsigaliojimas numatomas 2024 m. sausio 1 d. Informacinių išteklių konsolidavimo praktika rodo, kad valstybės informacinių sistemų perkėlimo į valstybinį duomenų centrą procesas dėl įvairių objektyvių priežasčių (naudojamos infrastruktūros, licencijuojamos programinės įrangos nesuderinamumas su valstybinio duomenų centro reikalavimais, seni technologiniai sprendimai ir pan.) užtrunka pakankamai ilgai. Siūlytume įstatymo įsigaliojimą nukelti į 2025 m. sausio 1 d. ir atskiru įstatymu ar Vyriausybės nutarimu reglamentuoti pereinamąjį laikotarpį.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Šios VIIVĮ nuostatos buvo priimtos 2022 m. gegužės 12 d., todėl pusantrų metų laikotarpis yra pakankamas minėtoms nuostatomis įgyvendinti.</p>
<p>Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2023-03-06 raštas Nr. 5-S-4856</p>	
<p>1. Siūlome Projekto 2 straipsnio 3 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„3. Duomenų gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo arba juridinio asmens statuso neturinti organizacija, gaunantys informacineje sistemoje tvarkomus duomenis ar informaciją.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad „Duomenų“ apibrėžtis apima ir informaciją, todėl atskirai išskirti jos nereikia.</p>
<p>2. Siūlome Projekto 2 straipsnio 4 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„4. Duomenų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo arba juridinio asmens statuso neturinti organizacija, teikiantys duomenis ar informaciją informacinei sistemai.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad „Duomenų“ apibrėžtis apima ir informaciją, todėl atskirai išskirti jos nereikia.</p>
<p>6. Siūlome Projekto 2 straipsnio 13 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„13. Informacinių sistemų sąveika – informacinių sistemų tarpusavio duomenų mainai, kuriuos užtikrina taikomosios programos.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Ne tik taikomųjų programų pagalba yra užtikrinami duomenų mainai, bet taip pat naudojant ir kitus technologinius sprendimus.</p>
<p>7. Siūlome Projekto 2 straipsnio 15 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„15. Informacinių technologijų infrastruktūra – serveriai ir (ar) kita informacinių technologijų, komunikacijos, ryšių bei programinė įranga, naudojama duomenims tvarkyti.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>VIIVĮ projekte siaurinama IT infrastruktūros samprata, siekiant teisinio aiškumo, atskiriant IT technologijas nuo ryšių technologijų.</p>
<p>8. Siūlome Projekto 2 straipsnio 16 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„16. Informacinių technologijų paslauga – juridinio asmens arba jo struktūrinio padalinio veikla, apimanti jo veiklos srities ir techninių žinių taikymą, valdant informacinių technologijų priemones, jas eksploatuojant, tvarkant ir ugdant naudojimo įgūdžius, kad juridinis asmuo (Duomenų valdytojas) galėtų kurti, valdyti ir tvarkyti duomenis, optimizuoti ir vykdyti veiklos procesus taikydamas informacinių technologijų priemones.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Juridinis asmuo nebūtinai turi būti duomenų valdytojas, juo gali būti bet koks subjektas, kuriam taikomas VIIVĮ.</p>
<p>9. Siūlome Projekto 2 straipsnio 18 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„18. Informacinių technologijų paslaugų teikėjas – juridinis asmuo ar jo struktūrinis padalinys, kuris teikia technines ir kitas informacinių technologijų paslaugas ir užtikrina tinkamą informacinių technologijų priemonių veikimą ir valdymą pagal teisės aktų reikalavimus ir juridinio asmens (Duomenų valdytojo) nustatytus parametrus.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Juridinis asmuo nebūtinai turi būti duomenų valdytojas, juo gali būti bet koks subjektas, kuriam taikomas VIIVĮ.</p>
<p>10. Siūlome Projekto 2 straipsnio 25 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„25. Registras – informacineje sistemoje tvarkomas registruojamą objektą ar objektus apibūdinantis duomenų rinkinys ar rinkiniai,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlymas papildyti sąvokos apibrėžtį kad duomenų rinkinys ar rinkiniai</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
kuriems nustatomos specialios registravimo sąlygos, saugomi informacinės sistemos (registro) duomenų bazėje.“	<i>saugomi informacinės sistemos (registro) duomenų bazėje</i> yra perteklinis, nes duomenų saugojimas patenka į duomenų tvarkymo apibrėžtį.
12. Siūlome papildyti Projekto 2 straipsnį sąvoka „Duomenų naudotojas“.	Neatsižvelgta. VIIĮ projekte netikslinga papildomai apibrėžti šią sąvoką, įvertinant esamų sąvokų apimtį.
13. Siūlome papildyti Projekto 33 straipsnį taip: 33. <...> Lietuvos Respublikos policijos įstatyme <...>.	Neatsižvelgta. VIIĮ projekte nėra vartojamų sąvokų, kurios būtų apibrėžtos Policijos įstatyme.
Advokato Vytauto Kaklio pastebėjimai (lobistinė veikla)	
Susipažinus su suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei derinti pateiktu Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 pakeitimo įstatymo projektu (Įstatymo projektas) ir susijusiais teisės aktais (Projektų paketas) teikiame šiuos pastebėjimus.	
<p>1. Pastabos dėl Įstatymo projekto 49 str. numatomo valstybės duomenų centrų reguliavimo</p> <p>Manome, kad tiek dėl šiuo metu esančio ir vis dar kuriame teisinio reguliavimo iššūkiai, siekiant suregulamentuoti valstybės duomenų centrų veiklą, tiek ekonominio bei technologinio pagrįstumo stygiaus, valstybės duomenų centrų steigimo turėtų būti atsisakyta.</p> <p>Valstybės duomenų centrų statusas savaime nelemia didesnio šių duomenų kibernetinio saugumo, atsparumo ir veiklos efektyvumo. Rengiant projektų paketą nebuvo atlikti išsamūs tyrimai, analizės, vertinimai, kurių išvados patikimai įrodytų, kad tik valstybės valdomas duomenų centras gali garantuoti visuomenės ir valstybės saugumo reikalavimus, ir kad tokie reikalavimai atitinka proporcingumo ir adekvatumo principus. Duomenų centrams keliami kibernetinio saugumo, patikimumo, atsparumo ir kiti reikalavimai šioje industrijos srityje yra labai aukšti ir nuolat evoliucionuojantys. Tai, kad duomenų centrai būtų priskirti valstybės nuosavybei, negali reikšti ar lemti, kad taikytini reikalavimai būtų žemesni. Tačiau valstybės gebėjimas užtikrinti šiuos reikalavimus nėra niekaip įvertintas nei ekonominiu, nei proporcingumo požiūriu.</p> <p>Pirma, Įstatymo projekto 49 str. siūlomas įpareigojimas visiems subjektams laikyti visus (t. y. ypatingos svarbos ir svarbius, vidutinės svarbos ir mažos svarbos valstybės informacinius išteklius) valstybės informacinius išteklius ar jų kopijas valstybiniuose duomenų centruose prieštarauja įsisteigimo laisvei, paslaugų teikimo laisvei, kurios taikomos duomenų tvarkymo paslaugoms pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, laisvo duomenų judėjimo principui.</p> <p>Europos Sąjungos institucijos teisės aktuose yra aiškiai nurodžiusios, kad paslaugų teikimui yra sudaromos kliūtys arba kartais užkertamas kelias jas teikti dėl nustatytų tam tikrų nacionalinių, regioninių ar vietos reikalavimų duomenis laikyti konkrečioje teritorijoje.</p> <p>Įstatymo projekto 49 str. siūloma pakeisti šiuo metu esamą LR valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu (Įstatymas) nustatytą reguliavimą, kuris leidžia Įstatymo reguliuojamiems subjektams laikyti duomenis tiek valstybiniuose duomenų centruose, tiek ne valstybiniuose duomenų centruose, neribojant duomenų laikymo geografinės vien Lietuvos Respublikos teritorija, o leidžiant</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad VIIĮ projektu iš esmės nėra keičiamas nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiantis teisinis reglamentavimas dėl valstybinių duomenų centrų naudojimo, o tik siūloma praplėsti ratą subjektų, kuriems šios nuostatos būtų taikomos. Politinis sprendimas dėl VIIĮ projekte išdėstytų nuostatų, susijusių su VII ir (ar) ar jų kopijų laikymu valstybiniuose duomenų centruose, buvo priimtas Seimui 2022 m. gegužės 12 d. priėmus Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 1, 3, 4, 5, 6, 18, 22, 30, 39, 43², 43³ straipsnių pakeitimo ir 7 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>duomenis laikyti EEE ir NATO erdvėje.</p> <p>Įstatymo projekto 49 str. siūloma nustatyti pareigą laikyti visus valstybės informacinius išteklius Lietuvos Respublikoje. Tais atvejais, kai valstybės informaciniai ištekliai gali (ar privalo) būti laikomi ir EEE arba NATO duomenų centruose, tokių išteklių kopijos taip pat privalės būti laikomos Lietuvos Respublikoje esančiuose valstybiniuose duomenų centruose.</p> <p>Tai reikėtų, kad duomenų centro paslaugą Įstatymo reguliuojamiems subjektams visais atvejais privalės teikti valstybės duomenų centrų valdytojai, net jeigu tą pačią paslaugą teiktų kitos valstybės narės duomenų centrų teikėjai.</p> <p>Toks paslaugos privalomas dubliavimas būtų aiškus paslaugų teikimo laisvės apribojimas, nes reikalaujant valstybės institucijai išteklių (ypatingai tų, kurie yra mažos ar vidutinės svarbos) kopijas laikyti Lietuvos Respublikoje, dubliuojančių paslaugų įsigijimas tokiai institucijai būtų ekonomiškai neprasmingas ir iš esmės tokia galimybė būtų apribota.</p> <p>Be to, Reglamento (ES) 2018/1807 dėl laisvo ne asmens duomenų judėjimo Europos Sąjungoje pagrindų 4.1 str. numato aiškų draudimą Valstybėms Narėms nustatyti duomenų lokalizacijos reikalavimus:</p> <p><i>„1. <u>Duomenų vietos reikalavimai yra draudžiami, išskyrus atvejus, kai jie pateisinami visuomenės saugumo priežastimis laikantis proporcingumo principo.</u>“</i></p> <p>Todėl bent jau tai valstybės informacinių išteklių daliai, kurią sudaro ne asmens duomenys, negali būti nustatyti lokalizacijos reikalavimai, nes jie prieštarautų Reglamentui (ES) 2018/1807.</p> <p>Be to, lokalizacijos reikalavimai ir privalomas reikalavimas gauti duomenų centrų teikiamas duomenų tvarkymo paslaugas iš valstybės duomenų centrų gali prieštarauti būsimiems įpareigojimams pagal šiuo metu ES svarstomus Duomenų valdymo akto ir Duomenų akto projektus.</p> <p>Antra, reikalavimas laikyti visus valstybės informacinius išteklius ar jų kopijas valstybiniuose duomenų centruose prieštarauja ir konkurencijos teisės nustatytiems draudimams riboti konkurenciją.</p> <p>Viena vertus, duomenų tvarkymo paslaugos gavėjų (įskaitant valstybės institucijas) galimybė netrukdomai persikelti duomenis yra vienas iš svarbiausių veiksnių, sudarant palankias galimybes naudotojams rinktis ir veiksmingai konkurencijai duomenų tvarkymo paslaugų rinkose (žr. Reglamento (ES) 2018/1807 preambulės 29 p.).</p> <p>2021 m. kovo 25 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Europos duomenų strategijos Komisija paraginta pateikti duomenų aktą, kuriuo <u>visuose sektoriuose būtų skatinamas didesnis ir teisingesnis duomenų tarp verslo subjektų, iš verslo sektoriaus į valdžios sektorių, iš valdžios sektoriaus į verslo sektorių ir tarp valdžios sektorių</u> srautas ir sudaromos tam reikalingos sąlygos. Europos Parlamentas taip pat pažymėjo, kad dėl duomenų koncentracijos atsiradęs rinkos disbalansas riboja konkurenciją, didina patekimo į rinką kliūtis ir trukdo platesnei prieigai prie duomenų ir jų naudojimui.</p> <p>Kaip jau minėta, rengiant projektus nėra atlikta išsamių studijų, tyrimų ar vertinimų, kokį poveikį turės informacinių išteklių perkėlimas į valstybės duomenų centrus ir apribojimas privatiems duomenų centrams teikti paslaugas valstybei, konkurencijos sąlygoms. Manome, kad projektui turėtų būti gautas ir Konkurencijos tarybos vertinimas.</p> <p>Kita vertus, Įstatymo projekte numatant pareigą laikyti valstybės informacinius išteklius valstybės duomenų centruose, nėra nustatomi</p>	

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>jokie apribojimai valstybės duomenų centrams teikti savo paslaugas ir ne valstybės įstaigoms ar kitiems Įstatymo reguliuojamiems subjektams, bet ir privatiems subjektams. Toks reguliavimas iš esmės sudarytų sąlygas teikti konkurencijos teisės draudžiamą valstybės pagalbą valstybės duomenų centrams, kurie iškraipant konkurenciją galėtų teikti komercines paslaugas tiek privatiems subjektams, tiek ir kitiems valstybės subjektams.</p> <p>Trečia, manome, kad valstybės duomenų centrų steigimas ir veikla apskritai turi mažai ekonominio pagrįstumo ir gali būti labai rizikingas technologiniu požiūriu.</p> <p>Valstybės duomenų centro teisinė priklausomybė (nuosavybė ar patikėjimo teisė) nurodoma kaip pagrindinis valstybės duomenų centro požymis tiek pagal dabar galiojančią Įstatymą, tiek pagal Įstatymo projektą.</p> <p>Nors esamame Įstatyme taip pat pažymimas ir duomenų centro patalpų priklausymas nuosavybės teise, akivaizdu, kad vien patalpų ar kitų duomenų centro resursų formalus, teisinis priklausymas valstybės įstaigai ar kitam Įstatymo subjektui, nenulemia duomenų centro veiklos techninio efektyvumo, ir ypatingai saugumo atitikties aukštiems ir nuolat besikeičiantiems industrijos standartams.</p> <p>Dabartinis Įstatyme nustatytas reguliavimo taikymo praktika rodo, kad pagrindinis iššūkis valstybės duomenų centrams yra tiek techninių ir organizacinių reikalavimų nustatymas ir jų atnaujinimas, tiek šių reikalavimų įgyvendinimas bei jų laikymosi užtikrinimas bei kontrolė.</p> <p>Šie iššūkiai bus dar didesni dėl Direktyvos (ES) 2022/2555 2022 m. gruodžio 14 d. dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti įgyvendinimo.</p> <p>Projekto nuostatos visiškai nepritaikytos šio naujo tipo kibernetinio saugumo subjektų reguliavimui ir visiškai nesuderinamos su pamatinėmis NIS2 nuostatomis, grindžiamomis rizikos vertinimu, rizikos lygį atitinkančių saugos ir atsparumo priemonių parinkimu, sistemingu kibernetinio saugumo užtikrinimu, periodiniu atsparumo tikrinimu.</p>	
<p>2. Pastabos dėl numatomo informacinių technologijų paslaugų teikimo centralizavimo</p> <p>Pirma, Įstatymo projekte planuojama nustatyti, kad IT paslaugų gavėjams Vyriausybės nustatytų grupių IT paslaugos teikiamos centralizuotai valstybės IT paslaugų teikėjo (47 str. 1 d. ir 3 d.).</p> <p>Ši nuostata reiškia, kad IT paslaugų gavėjams kiti rinkos dalyviai IT paslaugų teikti negali. Manome, kad toks reguliavimas, eliminuojantis privačiajam verslui galimybes teikti IT paslaugas Vyriausybės parinktiems IT paslaugų gavėjams, prieštarauja rinkos liberalizavimo tikslams, koncentruoja paslaugų teikimą valstybės IT paslaugų teikėjo (t. y. valstybės) rankose ir pažeidžia konkurencijos ribojimus.</p> <p>Toks reguliavimas nėra pagrįstas jokiais objektyviais ekonominiais ar organizaciniais kriterijais. Nėra aišku, pagal kokius principus bus parenkami IT paslaugų gavėjai, kaip bus užtikrinama IT paslaugų teikėjo veikla, kompetencija, resursai, kaip bus užtikrinami žmogiškieji ištekliai, dėl kurių valstybei reikės konkuruoti itin reikioje informacinių technologijų specialistų rinkoje.</p> <p>Antra, Įstatymo projekto 47 str. 9 d. planuojama nustatyti, kad valstybės IT paslaugų teikėjo veikla teikiant IT paslaugų gavėjams ekonomikos ir inovacijų ministro tvirtinamame IT paslaugų kataloge nurodytas IT paslaugas yra finansuojama Lietuvos Respublikos</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad VIIIVĮ projekte yra aiškiai įtvirtinta, kad IT paslaugų teikėjai centralizuotai galės teikti tik Vyriausybės nustatytų grupių IT paslaugas ir tik tiems IT paslaugų gavėjams, dėl kurių sprendimą priims Vyriausybė. Todėl teiginiai, kad IT paslaugų gavėjams kiti rinkos dalyviai IT paslaugų teikti negali arba kad VIIIVĮ projekto nuostatos neriboja galimybės valstybės IT paslaugų teikėjui teikti paslaugas ne tik Vyriausybės IT paslaugų gavėjų sąraše esantiems subjektams, bet ir kitoms valstybės įstaigoms ar įmonėms, taip pat privatiems subjektams, laikytini nepagrįstais.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>valstybės biudžeto lėšomis.</p> <p>Tokia nuostata neriboja galimybės valstybės IT paslaugų teikėjui teikti paslaugas ne tik Vyriausybės IT paslaugų gavėjų sąraše esantiems subjektams, bet ir kitoms valstybės įstaigoms ar įmonėms, taip pat privatiems subjektams.</p> <p>Tokiu būdu sudaromos sąlygos valstybės IT paslaugų teikėjo komercinei veiklai, kas gali būti vertinama kaip konkurencijos teisės ribojama valstybės pagalba.</p>	
<p>3. Pastabos dėl Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo</p> <p>Pirma, manome, kad termino „saugusis“ vartojimas šio valstybės ištekliaus pavadinime yra ydingas ir veda prie saviapgaulės. Duomenų perdavimo tinklas netampa saugus vien dėl to, kad jis tokiu yra įvardintas. Šio tinklo tiek naudotojams, tiek valdytojui (vystytojui) gali būti sudaromas klaidingas įspūdis, kad visais atvejais šis tinklas yra saugus, net jeigu ne visi saugumo reikalavimai yra užtikrinami, ar atsiranda šių reikalavimų pažeidimų ar laikymosi spragų. Todėl siūlome šio termino pavadinime atsisakyti.</p> <p>Antra, valstybinio duomenų perdavimo tinklo reguliavimo perkėlimas į kibernetinio saugumo įstatymą kenkia teisinio reguliavimo sistemiškumui, jį suardo. Kibernetinio saugumo įstatymas susijęs su kibernetinio saugumo klausimais, tuo tarpu valstybės duomenų perdavimo tinklui aktualūs ne tik kibernetinio saugumo reikalavimai, bet ir kiti veiklos reikalavimai, pvz., tinklo naudojimo sąlygos valstybės institucijoms, prieigos sąlygos privatiems paslaugų teikėjams, kurių paslaugų teikimas valstybės institucijoms vyksta būtent šiuo tinklu. Todėl principinės valstybės duomenų perdavimo tinklo nuostatos turi būti numatytos Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme.</p> <p>Trečia, nors deklaruojami rinkos liberalizavimo, efektyvaus biudžeto lėšų naudojimo tikslai, projektuose nėra numatoma ir reglamentuojama galimybė privatiems informacinių technologijų paslaugų teikėjams prisijungti prie šio tinklo, nenustatomi tokio prisijungimo reikalavimai, kas apriboja galimybes apskritai privatiems paslaugų teikėjams teikti paslaugas valstybės institucijoms, nes daugumai paslaugų yra reikalingas duomenų perdavimo ryšys.</p> <p>Dėl to itin svarbu, kad už Įstatymo projekto derinimą atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija iš anksto su Krašto apsaugos ministerija susiderintų sąlygas ir reikalavimus privačių paslaugų teikėjams, norintiems turėti paslaugų teikimui būtinas prieigas. Neįgalinant privačių paslaugų teikėjų nebus įgyvendinamas rinkos liberalizavimo tikslas.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Trys iš keturių kriterijų, kuriais remiantis atrenkamos institucijos, kurios privalo naudotis Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklu (toliau - Saugusis tinklas), yra susiję su valstybinių mobilizacinių užduočių vykdymu, nacionalinio saugumo, gynybos klausimais. Be to, Saugiojo tinklo valdytoja yra Krašto apsaugos ministerija, būtent dėl šių priežasčių nuostatos dėl Saugiojo tinklo ir siūloma perkelti į Kibernetinio saugumo įstatymą, kuriame reglamentuojami Krašto apsaugos ministerijai priskirtini klausimai.</p>
<p>4. Pastabos dėl techninių ir organizacinių reikalavimų ir susijusių metodikų neaiškumo</p> <p>Pirma, Įstatymo projektu nėra atsižvelgiama ir įvertinama, kad šiuo metu nėra reglamentuojama kokie techniniai ir organizaciniai reikalavimai turėtų būti taikomi valstybės informacinius išteklius saugantiems subjektams. Be to, nėra aišku kokiais kriterijais vadovaujantis institucijos privalės kategorizuoti savo informacinius išteklius pagal jų svarbą.</p> <p>Pastebėjimus ir komentarus teisės aktų projektams dėl techninių ir organizacinių reikalavimų¹ ir informacinių išteklių svarbos įvertinimo tvarkos aprašo² bei metodikos³ jau esame pateikę, tačiau iki šiol</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pastabos dėl teisės aktų projektų, susijusių su techninių ir organizacinių reikalavimų nustatymu ir valstybės informacinių išteklių svarbos vertinimu, nėra VIIIV projekto reguliavimo dalykas. Paaiškiname, kad šios pastabos buvo įvertintos rengiant Jūsų nurodytus techninių ir organizacinių reikalavimų,</p>

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/4b8b55f29cc011eda06e9a4a8dd92fc1>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/e574be207d3711edbdcebd68a7a0df7e>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>nesame informuoti apie šių teisės aktų tolesnį derinimą ar atsižvelgimus į pateiktus pastebėjimus.</p> <p>Nekartojant minėtiems teisės aktų projektams teiktų pastebėjimų svarbu pabrėžti, kad sąlyginis techninių ir organizacinių reikalavimų galiojimas, kuomet pats teisės aktas leidžia šių reikalavimų nesilaikyti nuo 1 (vienerių) iki 5 (penkerių) metų neatitinka nei Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo, nei Įstatymo projekto lydraštyje deklaruojamų tikslų.</p> <p>Be to, techninių ir organizacinių reikalavimų derinimui teiktos formuluotės yra visiškai nepritaikytos dviem visiškai skirtingiems ir atitinkamo teisinio reguliavimo reikalaujantiems informacinių išteklių saugojimo būdams, t. y. kolokacijai (duomenų centro ploto nuoma fiziniams serveriams laikyti) ir debesijos (virtualių serverių resursų nuoma) paslaugos.</p> <p>Tuo tarpu dėl informacinių išteklių svarbos nustatymo pabrėžtina, kad nesant aiškių kriterijų ir saugiklių visi bent kiek integruoti ar pačių institucijų subjektyviu vertinimu joms pačioms svarbūs ištekliai institucijų bus klasifikuojami kaip ypatingos svarbos arba svarbūs, kas savo ruožtu reikš, kad bus netinkamai atspindima faktinė duomenų svarba ir dalis duomenų nesant būtinybės bus faktiškai priskirti aukštesnei duomenų svarbos kategorijai nei turėtų.</p> <p>Antra, su aiškos metodikos ir kriterijų trūkumu susijęs ir tiesioginis neigiamas poveikis sąžiningai konkurencijai, kuomet institucijos netinkamai arba netiksliai parengtus teisės aktus naudoja vykdant neskelbiamus viešuosius pirkimus („iš vieno tiekėjo“) arba keliant reikalavimą turėti valstybės duomenų centro statusą, kas savo ruožtu reiškia, kad paslaugas galės teikti tik viena įmonė, tokiu būdu paneigiant net menkiausią tikros konkurencijos galimybę.</p> <p>Vadovaujantis vien viešai skelbiamais duomenimis, nuo 2022 m. pradžios apribojant sąžiningą konkurenciją yra sudaromos daugiataktantinės vertės paslaugų teikimo sutartys³. Kaip matyti, institucijos praktikoje net nesivargina vertinti faktinės duomenų svarbos ir nesupranta skirtumo tarp kolokacijos ir debesijos paslaugų, abi paslaugas susiedamos su valstybės duomenų centrų teikiamomis paslaugomis, nors valstybės duomenų centrai buvo sukurti tik kolokacijos paslaugos teikimui.</p> <p>Taigi, dabartinis ydingas teisinis reglamentavimas siūlomu Įstatymo projektu, yra neištaisomas, dėl ko praktikoje, tikėtina, ir toliau bus dirbtinai ribojama sąžininga konkurencija bei neišpildomi Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo tikslai.</p>	<p>informacinių išteklių svarbos įvertinimo tvarkos aprašo bei metodikos projektus.</p>
<p>Bendro pobūdžio pastebėjimai</p> <p>Apibendrinant pateiktas išvadas norisi kiek plačiau pasisakyti dėl teisės aktų projektų visumos ir keliamų tikslų, kam ir bus skirta paskutinė šių pastebėjimų dalis.</p> <p>Lydraštyje deklaruojami projektų paketo tikslai:</p> <p>1. Įtvirtinti naują valstybės informacinių išteklių valdysenos ir valdymo modelį ir didinti informacinių technologijų valdymo brandos lygį;</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslinus VIIIVĮ projektą, buvo patikslinti ir tikslai, kurių siekiama (žr. aiškinamąjį raštą).</p>

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/84fdc7427d3b11edbdcebd68a7a0df7e>

⁴ Pavyzdžiui, Telšių rajono savivaldybės administracijos 2022-05-27 sudaryta 60 992 Eur vertės sutartis „Debesijos valstybiniame duomenų centre nuomos paslauga“; Joniškio rajono savivaldybės administracijos 2022-09-01 sudaryta 52 000 Eur vertės sutartis „Duomenų saugojimo paslaugos“; Lazdijų rajono savivaldybės administracijos 2022-09-26 sudaryta 140 836 Eur vertės sutartis „Duomenų centro virtualių serverių nuomos paslaugos“; VŠĮ Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė 2023-01-05 sudaryta 242 000 Eur vertės sutartis „Valstybinio duomenų centro (debesijos) paslaugos“ ir kt

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
<p>2. Sukurti nacionalinę informacinę architektūrą;</p> <p>3. Žengti žingsnį link kibernetinio saugumo teisinės bazės konsolidavimo;</p> <p>4. Paskatinti valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas racionaliau naudoti informacinėse sistemose tvarkomus duomenis, atsakingiau priimti sprendimus dėl informacinių sistemų kūrimo bei tinkamai ir efektyviai naudoti valstybės biudžeto lėšas skaitmeninei transformacijai.</p> <p>Tikslinga pasisakyti dėl šių tikslų ir jų (ne)įgyvendinimo.</p> <p><u>1 tikslas:</u> Iš tikslo formulavimo suprantamas siekis viešojo sektoriaus Informacinių technologijų valdymą sieti su pasaulyje plačiai naudojamomis gerosiomis IT paslaugų valdymo praktikomis, kurios pačios savaime, jas tinkamai įgyvendinus, užtikrina racionalų finansinių išteklių panaudojimą, veiklos tęstinumo užtikrinimą, rizikų suvaldymą ir kibernetinį saugumą. Tačiau dėl per daug vietomis smulkmeniško ir fragmentuoto reguliavimo, toks tikslas iš pateikto Projektų paketo vargu ar bus pasiektas.</p> <p><u>2 tikslas:</u> Iš pateikto Projektų paketo, išskyrus kelis deklaratyvius sakinius, išvis nesimato konkrečių šio tikslo pasiekimo priemonių.</p> <p><u>3 tikslas:</u> Formaliai atlikus su kibernetinio saugumo reguliavimu susijusių straipsnių perkėlimą į Kibernetinio saugumo valdymo įstatymą, gilinamas jau dabar egzistuojantis fragmentavimas ir kelia didelių abejonių dėl tikslų pasiekimo. Tiek žiūrint iš NIS2 direktyvos įgyvendinimo perspektyvų, tiek iš normalių IT paslaugų valdymo praktikų įgyvendinimo šių sričių atskyrimas gali susilpninti saugumą, o ne jį sustiprinti.</p> <p><u>4 tikslas:</u> iš esmės būtų pasiekiamas tinkamai įgyvendinus pirmą tikslą, t. y. IT paslaugų valdyme pradėjus taikyti gerąsias IT paslaugų valdymo praktikas.</p>	
<p>Taip pat apie Projektų paketą pastebėtina, kad juo įvedama progresyvi IT paslaugų teikėjo sąvoka, tačiau paliekama tvarkytojo sąvoka, kuri neatskirta nuo IT paslaugų teikėjo sampratos, o tvarkytojo teisėse ir pareigose (31 str. 4 p.) prievolės yra „supintos“ (sumaišomos) su IT paslaugų teikėjo veikla. Žiūrint holistiškai – tvarkytojas įstatyme labiau tiktų būti vadinamas sistemos vartotoju. Be to, keliose vietose užsimenama apie galimus kelis centralizuotus IT paslaugų teikėjus neminint apie jų tarpusavio veiklos pasidalinimo principus, kas galimai prieštarauja reikalavimams dėl funkcijų nedubliavimo. Paliekant kelis centralizuotus IT paslaugų teikėjus, atsiranda erdvė dėl atsakomybių ribų interpretavimo ir atsakomybių neprisiėmimo arba tinkamo paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų paketavimo ir rizikų suvaldymo. Tokiu atveju rezultatai labai priklausys nuo valdytojo gebėjimų ir kompetencijų ir neduos jokios papildomos pridėtinės vertės ir prasmės teikti tai centralizuotam LR Vyriausybės paskirtam IT paslaugų teikėjui, o ne rinkos dalyviams.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgiant į pastabą, patikslintos VIIIVĮ projekto visos Šeštojo skirsnio nuostatos. Dėl kelių valstybės IT paslaugų teikėjų paaiškiname, kad galimybė Vyriausybei paskirti kelis valstybės IT paslaugų teikėjus VIIIVĮ projekte siūloma įtvirtinti, reaguojant į kitų institucijų, turinčių nemažą patirtį teikiant IT paslaugas, pasiūlymus. Valstybės IT paslaugų teikėjų tarpusavio veiklos pasidalinimo principai, jų funkcijos ir atsakomybė bus detalčiai reglamentuoti VIIIVĮ projekto įgyvendinamajame teisės akte (Vyriausybės 2015 m. gegužės 13 d. nutarime Nr. 498 „Dėl valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo ir jos valdymo optimizavimo“).</p>
<p>Sveikintinas valstybės ir įstaigų skaitmeninių įgaliotinių atsiradimo įtvirtinimas įstatyme, tačiau jo realizavimas kelia abejonių, pirmiausia dėl jo susiejimo su politinių ciklų kaita. Kaip bus užtikrinamas tęstinumas ir su tuo susijusių rizikų suvaldymas, nėra užsimenama apie kompetencijos ir gebėjimų reikalavimus, kas kelia rimtą riziką</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>VIIIVĮ projekto aiškinamasis raštas papildytas argumentais dėl valstybės ir įstaigų skaitmeninių įgaliotinių susiejimo su politinių</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
tinkamų sprendimų priėmimui. Tuo tarpu dėl besikeičiančios politinės aplinkos visai realu, kad keisis ir reikalavimai architektūrai, kurie nebus spėjami įgyvendinti vieno politinio gyvavimo ciklo metu ir sudarys realią riziką tikslų pasiekimui, o galutiniam rezultate ir sąlygos valstybinių išteklių technologinį atsilikimą, vientisumo stoką ir kibernetinio saugumo silpninimą.	ciklų kaita.
Atkreiptinas dėmesys ir į viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo reglamentavimą Įstatymo projekte. Bendras naratyvas gana deklaratyviai nustato privataus ir viešojo sektoriaus atskyrimą, vietoj to, kad įtvirtintų abipusiai naudingą bendradarbiavimą. Išteklių nuosavybės teisės besąlygiška prerogatyva nesukuria prielaidų ne tik efektyviam viešųjų finansų panaudojimui, bet ir skaitmeninės 7 ekonomikos vystymuisi per aukštos pridėtinės vertės produktų ir paslaugų kūrimą rinkoje, taip pat ilgalaikėje perspektyvoje sąlygos valstybės informacinių išteklių technologinį atsilikimą.	Atsižvelgta iš dalies. VIIVĮ tikslas yra reglamentuoti tik viešojo sektoriaus valstybės informacinių išteklių valdymą ir tvarkymą, nustatant valstybės reikmėms būtinus VII sudarančių duomenų mainus ir bendrą IT sprendinių naudojimą (atitinkamai patikslintos VIIVĮ nuostatos). Tuo tarpu privataus sektoriaus valdomi informaciniai ištekliai valdomi ir tvarkomi šių išteklių valdytojų nuožiūra.